

INNIHALD

PARTUR I	5
FRAMLØGA LØGMANS.....	5
PARTUR II.....	15
STJÓRNAR- OG UTTANRÍKISMÁL	15
Sjálvsstýrismál	15
Stjórnarskipanarlógin	15
Felags virðisgrundarlag.....	15
Evropapolitisk og handilspolitisk mál.....	16
Marknamál.....	16
Neyð- og Menningarhjálp	16
Samstarvið í Norðurlandaráðharraráðnum.....	17
Einskiljingar.....	17
Sendistovur.....	18
FÍGGJARMÁL	19
Búskaparliga gongdin.....	19
Fólkatal.....	20
Arbeiðsloysi.....	20
Inflatió.....	21
Innflutningur.....	21
Útflutningur.....	22
Útflutningur og býtislutfall.....	22
Nettoognin uttanlands.....	22
FISKIVINNUMÁL.....	23
Endurskoðan av lógini um vinnuligan fiskiskap.....	23
Fiskivinnusamráðingar.....	24
Fiskivinnugransking	24
Tilbúgving.....	25
Føroya Altjóða Skipaskráseting (FAS).....	25
VINNUMÁL.....	25
Vinnulóggáva.....	26
Náttúrutilfeingi.....	26
Trygging.....	26

FRÁGREIÐING LØGMANS Á ÓLAVSØKU 2005

Matvøruøkið.....	27
Vinnugransking.....	27
Ætlan fyri íverksetan	27
Marknaðarføring av Føroyum sum ferðamanna- og íløguland	28
Samferðsla	28
KST-nýtsla.....	28
Ferðslutrygd	29
Olja og orka.....	29
Arbeidsmarknaður	30
MENTAMÁL	30
Fólkaskúlin	30
Skúli til ung brekað og sernámsfrøðiliga økið.....	31
Miðnám.....	31
Yrkisútbúgvingar	31
Hægri lestur og gransking	32
Mentan	32
Útbúgvingarstuðul.....	33
Norðurlandskt mentanarsamstarv	33
Kirkjan	33
ALMANNA- OG HEILSUMÁL.....	33
Almannalóggáva og forsorg.....	34
Virkisætlan fyri brekað-politikk.....	34
Pensjónsreformur.....	34
Ráðgevandi toymi fyri kvinnur.....	35
Eldraøkið	35
Fólkaheilsa.....	35
Skipan av heildarpsykiatri.....	36
Fjølbroyttir bústaðarmøguleikar.....	36
INNLENDISMÁL.....	37
Náttúru- og umhvørvismál	37
Kommunumál.....	37
Útoyggjamál	38
Útlendingamál.....	38
Samferðslumál	38
Landsfólkayvirlitið.....	38
Tinglýsingin.....	39

FRÁGREIÐING LØGMANS Á ÓLAVSØKU 2005

Persónsupplýsingarmál	39
Fjølmiðlaábyrgdarlógín	39
Navnalógín	40
PARTUR III	43
LØGLISTI.....	43
Stjórnar- og uttanríkismál.....	43
Fíggjarmál	43
Fiskivinnumál.....	44
Vinnumál	45
Mentamál	46
Almanna- og heilsumál	47
Innlendismál.....	48

PARTUR I

Framløga løgmans

Harra formaður.

Hvar enn vit eru stødd á politiska pallinum, so ynskja vit øll, at Føroyar skulu vera eitt gott land at búgva í – eitt vælferðarsamfelag.

Einar Føroyar við einari vælferð, sum ger, at vit øll eiga møguleikan til eitt virðiligt og virkið lív.

Føroyar eru eitt gott land at búgva í, eingin ivi um tað. Men í lötuni er tíverri stillstøða í búskapinum, og ikki allir partar í samfelagnum virka nóg væl.

At tíðirnar skifta, er einki nýtt fyribrigdi, tí føroyski búskapurin hevur altíð verið opin og ávirkaður av til dømis altjóða fiskaprísnum, rentustigi og oljuprísnum. Vit mugu tó sanna, at støðan í dag er øðrvísi, enn vit onkuntíð fyrr hava sæð. Alheimsgerðin við broyttum handilsmynstri landanna millum hóttir partar av okkara vinnu.

Lond, sum vit fyrr sóu sum fjarskotin og tilafturskomin, eru í dag okkara kappingarneytar. Hetta eru lond, sum hava eitt lønarstig, ið bert er ein brotpartur av okkara.

Vit noyðast tí at viðurkenna, at vit frameftir ikki kunnu byggja okkara kappingarføri á, um vit hava eitt lágt lønarlag, ella um vit hava eitt tilfeingi svimjandi kring oyggjarnar, men vit mugu alt meira byggja kappingarførið á okkara vitan og hegni til at skapa nýggjar vinnur, samstundis sum vit áhaldandi menna og betra um verandi vinnu.

Føroyar 2015

Føroyar standa á einum vegamóti.

Hetta krevur, at stórar politiskar avgerðir verða tiknar.

Tað eru avgerðirnar, vit taka *nú*, sum skulu vísa, um vit megna at tillaga okkum treytirnar í einum alheimsgjördum búskapi.

Tað var í hesum anda, at landsstýrið um ársskiftið setti sær fyrri at gera eina heildarætlan - eina strategi - fyrri samfelagið. Eina ætlan, sum røkkur nógv longur enn hetta valskeiðið.

Ivaleynt hava fleiri hug at spyrja: ”Visjón fyrri 2015 - og so ikki megna at loysa teir trupulleikar, sum hoyra degnum í dag til? Hví 2015 og ikki 2005?”

Men kanska er tað júst tí, at vit ikki hava lagt dent á langtíðarætlanir, at vit ferð eftir ferð verða tikin á bóli av dagsins trupulleikum. Eru tíðirnar góðar, sum tær hava verið, so hava vit lyndi til ikki at síggja fram um nösina, tí alt gongur jú upp á stás. Eru tíðirnar hin vegin

FRÁGREIÐING LØGMANS Á ÓLAVSØKU 2005

verri, sum tær eru nú, so halda vit, at vit hava nóg mikið í dagsins trupulleikum. Úrslitið er so, at vit geva okkum ikki stundir til at taka stórar og framskygdar avgerðir.

Visjónin er, at Føroyar í 2015 verða millum bestu lond at virka og liva í. Vit ynskja, at Føroyar skulu verða samfelag við sterkum búskapi, har arbeiði er til allar hendur, og har dygdargóðar sosialar skipanir tryggja øllum eitt virðiligt lív.

Skulu vit røkka hesum máli, er neyðugt við greiðum og framsóknum ætlanum.

Eg vil nýta hetta høvið at taka fram nakrar høvuðstættir í tí ætlan, landsstýrið í lötuni arbeiðir við.

Alheimsgerðin

Ein av grundarsteinunum undir Visjón 2015 er, at Føroyar skulu vera virknar í alheimssamfelagnum. Til tess krevst, at øll lið í samfelagnum vera við, soleiðis at vit kunnu taka við teimum avbjóðingum og móguleikum, sum alheimsgerðin hevur við sær.

Landsstýrið ynskir at styrkja samstarvið við Evropa, og hevur tí sett sær fyri at fara undir samráðingar við Evropasamveldið um ein víðkaðan samstarvssáttmála, sum umfatar tey fyra frælsini – vørur, tænastur, kapital og persónar.

Sáttmálin skal eisini lata upp fyri samstarvi um t.d. gransking og tøkniliga menning, kunningartænastur, umhvørvi og útbúgving.

Ein sáttmáli av hesum slag við ES vil skapa karmar fyri tættari politiskum og búskaparligum samstarvi millum Føroyar og restina av Evropa.

Landsstýrið hevur somuleiðis sett sær fyri, at Føroyar skulu søkja um limaskap í EFTA. Í verandi støðu fer slíkur limaskapur ikki at gera Føroyar til part í EBS samstarvinum, men vil fáa í lag, at Føroyar vinna sær tey fyra frælsini við Ísland, Noreg, Sveis og Liktinstein. Harumframt kunnu Føroyar fáa frihandil við tey fjúrtan triðjalondini, ið EFTA hevur frihandilssáttmálar við, og sum umboða 290 mió. fólk.

Útbúgvingarreformur

Annar grundarsteinur undir Visjón 2015 er útbúgving.

Tað verða útbúgving og vitan, ið verða avgerandi fyri, hvussu vit megna at mæta framtíðar avbjóðingum. Útbúgving er besta íløg, sum menniskjað og samfelagið kunnu gera í framtíðina.

Neyðugt er við einum útbúgvingarreformi.

Fyri ikki so nógvum árum síðan var almenna hugsanin, at eftir lidnan fólkaskúla bíðaði arbeiðsmarknaðurin. At fara undir víðari lestur var ikki fyri øll, og fleiri taldu dagarnar, til skúlin var liðugur, tí nú byrjaði lívið. Heilt soleiðis er ikki longur. Tí greitt er, at í nútíðarsamfelagnum kann arbeiðslívið gerast trupult, hevur tú ikki eina førleikagevandi útbúgving.

FRÁGREIÐING LØGMANS Á ÓLAVSØKU 2005

Tað er tí hugaligt at síggja, at ungdómar í dag eru tilvitaðir um, at útbúgving er atgongumerki til eina góða yrkisleið. Tey ungu hava ásannað, at arbeiðsmarknaðurin er broyttur. Skulu tey hava framgongd, er útbúgving ein fyririt. Vit eru tó ikki komin á mál, langt frá tí, tí hóast okkara hagtol ikki eru heilt neyv, er greitt, at útbúgvingarstøðið í Føroyum stendur ikki mót við fremstu lond í heiminum.

Ein fyririt fyrri, at hesin partur av visjónini gerst veruleiki, er, at vit politikarar, lærarar, foreldur og myndugleikar hava sama mál. Tað mál, at hvørt barn og hvør ungdómur skal sleppa at menna eginleikar sínar til fulnar - einki annað er nóg gott!

Okkara mál er tí:

- at allir fólkaskúlanæmingar fáa eina góða og mennandi grundútbúgving, sum tryggjar, at teir hava førleika at fara víðari til eina miðnámsútbúgving
- at allir ungdómar fáa eina miðnámsútbúgving ella yrkisútbúgving
- at minst helvtin av okkara ungdómi fær hægri útbúgving

Útbúgving skal raðfestast fremri enn nakrantíð.

Lærarin hevur eitt týðningarmikið og ábyrgdarfult starv. Hjá honum liggur ein sera stór avbjóðing, tí tað er hann, sum skal fáa hvønn einstakan næming at mennast.

Ein av størstu uppgávum verður at menna verandi lærarar og at seta nýggjar og eins góðar kreftir við. Sama er við skúlaleiðslunum. Hesar eru avgerandi fyrri, hvørt skúlar virka til fulnar.

Ein góð skúlabyrjan er avgerandi fyrri, hvussu skúlagongdin fer at eydnast. Vit ynskja tí at styrkja um skúlabyrjanina, so at skúlin frá fyrsta degi fjálgar um hvønn einstakan næming.

Málførleikin í føroyskum skal betrast, samstundis sum styrkt verður um undirvísingina í enskum, so at næmingarnir í fólkaskúlanum duga líka væl enskt, og teir í dag duga danskt.

Vit mugu leggja munandi størri dent á at taka kunningar- og samskiptistøknina við í undirvísingina í fólkaskúlanum.

Vit seta dygdarmetingarskipan av fólkaskúlanum í verk, soleiðis at vit kunnu meta um og fylgja við førleikanum hjá næmingum og skúlum.

Vit hava sett okkum fyrri at endurskoða miðnámsútbúgvingarnar. Ætlanin er at gera nýggja miðnámsútbúgvingarskipan, og neyðugar íløgur verða gjørdar í skúlabygging.

Arbeiðsmarknaðarútbúgvingar, sum kunnu tryggja vinnuni starvsfólk við neyvum førleika, skulu setast á stovn. Eitt nú er tørvur á einum hotell- og matstovuskúla, sum skal útbúgva kokkar, tænarar, ferðaleiðarar og onnur, sum starvast í hesi vinnu.

Møguleikar skulu vera at umskúla fólk á arbeiðsmarknaðinum, so at tað verður lættari at laga seg til nýggjar vinnur.

FRÁGREIÐING LØGMANS Á ÓLAVSØKU 2005

Umhugsað verður at seta í verk eina skipan, har arbeiðsleys kunnu fáa sær eina styttri útbúgving, samstundis sum tey fáa útgaldið eina upphædd, ið svarar til arbeiðsloysisgjaldið.

Vit ætla at seta á stovn lærdan háskúla, ið skal fevna um eitt nú hægri útbúgvingarnar á Fróðskaparsetrinum, útbúgvingar til sjúkrarøktarfrøðingar, lærarar og pedagogar eins og hægri útbúgvingarnar á Handilsskúlanum. Somuleiðis eigur ein KT-kjarni við bachelor-, master- og Ph.D.-útbúgvingum at verða skipaður, eins og ein masterútbúgving í lögfrøði.

Gransking og nýmenning

Gransking og nýmenning er ein triði grundarsteinur undir Visjón 2015.

Vit skulu stimbra hugskotsmenning, so at nýggir vinnumøguleikar verða skaptir.

Okkara mál er, at í 2015 verða 3% av BTÚ nýtt til gransking og menning, harav eigur helvtin at koma frá tí almenna og helvtin frá tí privata.

Landsstýrið ætlar at seta á stovn ein grunn til at fígga gransking og nýmenning. Sum innskot í grunnin skal fara ein triðingur av inntøkum landskassans frá einskiljingtonum - upp til 1 mia. kr.

Setast skal á stovn ein granskingarlund, sum skal leggja dent á lív- og ílegutøkniska gransking. Hesin stovnur skal hava ein miðsavnandi leiklut í at brúka granskingarúrslit til vinnulig endamál, og soleiðis gera sítt til, at føroyskar fyrirkomandi og vørur standa seg í aljóða kapping.

Granskingarumhvørvíð verður styrkt við m.a. at fáa í lag samstarv millum granskingarstovnar og lærda háskúlan. Somuleiðis er neyðugt at styrkja netverk og samstarv við útlond, millum annað við luttøku í ES-verkætlanum, har okkara samstarvsmøguleikar vaksa munandi, um vit sjálvi hava eitt sterkt og virkið granskingarumhvørvi.

Til tess at samskipa játtanirnar til gransking skal verandi granskingarbygnaður umskipast. Sett verður á stovn Føroya Vísindaráð, ið skal orða yvirskipaða granskingarpolitikkinn, raðfesta og veita fíggartrygd. Í ráðnum sita lögmaður, avvarðandi landsstýrismenn og umboð fyri vinnu og gransking.

Íverksetan

Ein fjórði grundarsteinur er íverksetan. Fyri okkara kappingarføri er tað serliga týðningamikið, at vit hugsa um íverksetan og produktivitet.

Okkara íverksetarar skulu hava bestu fyrirteytir. Tað merkir íverksetaraskipanir, fíggingarmøguleikar, góð skattlig viðurskiftir, greiðar lógarreglur, smidlig fyrisiting – og positivan íverksetanarhugburð sum heild.

Landsstýrið fer at virka fyri at broyta viðtøkurnar hjá Framtaksgrunninum, so at grunnurin oftari enn nú leggur seg eftir at gera íløgur í nýtt virksemt við tolnum og váðafúsum kapitali.

Landsstýrið ætlar at samskipa stuðulsskipanir til tess at geva vinnuligum verkætlanum lættari atgongd til kapital og fer at skapa góðar karmar fyri granskingar- og sáðkapitalgrunnum og einum venturekapitalmarknaði.

Føroyingar eru sera gávuríkir.

Tað fingur vit enn eina ferð prógv um undir drotningavitjanini herfyri, tá vit upplivdu, hvussu nógv fólkid runt um í landinum hevði at vísa fram, og hvussu væl varð skipað fyri. Mongu summartiltøkini bera sanniliga boð um hetta sama.

Vinnuspírar skorta ikki. Teir skulu bara fáa móguleika at vaksa, so at teir eisini kunnu geva vinnuligt íkast.

Kunningar- og samskiftistøkni

Ein fimti grundarsteinur er kunningar- og samskiftistøkni.

Nýtslan av kunningar- og samskiftistøkni í einum samfelagi hevur stóran týðning fyri produktivitatin og harvið eisini fyri búskaparvøksturinum, so sum OECD – felagsskapurin fyri búskaparligum samstarvi og menning - eisini hevur víst á.

Landsstýrið er samt um, at tað almenna hevur týðandi uppgávur, tá ið tað snýr seg um at menna nýtsluna av kunningar- og samskiftistøkni.

Landsstýrið ætlar:

- at 15% av húsarhaldunum hava breiðband við árslok í 2006, og at útbreiðslan við árslok í 2008 er millum fimm tær bestu í OECD
- at fyrisitingin miðvíst skal talgildast, so borgarar og virki kunnu avgreiða síni viðurskifti við tað almenna elektroniskt
- at í 2006 skulu allir føroyingar hava høvi til ókeypis at ognar sær eina talgilda undirskrift. Í minsta lagi 30% av øllum føroyingum skulu hava útvegað sær talgilda undirskrift í 2007

Einskiljing av almennum fyrítøkum

Ein sætti grundarsteinur undir visjónini er tann heildarættan, sum landsstýrið nú leggur til tess at einskilja ymsar fyrítøkur og ognir hjá landskassanum.

Endamálið við at einskilja er millum annað at skipa greitt mark millum almenna og einskilda geiran, at víðka um móguleikan hjá fólki og fyrítøkum at gerast partaeigarar og at frígera almennt kapital.

Ættanin fevnir um at einskilja Føroya Banka, Atlantsflog, Føroya Tele, Farmaleiðir og Føroya Lívstrygging. Somuleiðis er ættanin at selja útlánsrøðirnar hjá Húsálansgrunninum í 2006 í sambandi við, at grunnurin verður umskipaður við nýggjum bústaðarpolitiskum endamáli. Framtaksgrunnurin hevur boðað frá, at Fiskavirking verður boðin út til sølu í heyst.

Einskilt verður eftir leiðreglunum hjá landsstýrinum, ið byggja á opinleika og fult gjøgnumskygni.

Vælfærd

Eg legði fyri við at siga, at endamálið við visjónini er at skapa vælfærd. Vælfærd fyri tann einstaka og vælfærd fyri samfelagið alt.

Tí í Føroyum skulu vit trívast og mennast, og øll skulu hava sømulig lívskor í einum tryggum vælfærdarsamfelagi. Samhaldsfesti og ábyrgd millum borgara og myndugleika skulu vera í háseti.

Vælfærdarsamfelagið skal støðugt endurskoðast og nýskípast. Ein virkisætlan fyri brekað-politikk skal leggjast til rættis, so at vit røkka tí atkomiliga samfelagnum, har fólk við breki hava somu møguleikar at vera við í samfelagsvirkseminum sum onnur.

Eitt vælfærdarráð skal útgreina, ráðgeva og birta upp undir breitt kjak um vælfærdarviðurskifti.

Fólksins visjón

Rúmd er ikki í hesi røðu at viðgera allar lutir í Visjón 2015. Eg havi nevnt nakrar av grundarsteinunum, men sjálvandi kemur ætlanin at fevna um eina røð av øðrum týðningarmiklum viðurskiftum – so sum skatta- og vinnupolitikk, mentan, kommunuskipan, samferðsluútbýggingar, orku- og umhvørvismál, arbeiðsmarknaðarviðurskifti og hagtøl.

Í heyst fer landsstýrið at koma við einum breiðari og meiri útgreinaðum teksti um, hvørji ítøkilig mál, ið landsstýrið ynskir at seta fyri samfelagið.

Vit ynskja eitt breitt orðaskifti um hesar ætlanir, og fyrsta stigið verður at leggja eitt vinnupolitiskt rit fyri lögtingið til aðalorðaskiftis í september.

Vit trúgva og vóna, at Visjón 2015 kann gerast ein fólksins visjón. Ein tjóðarinnar visjón, sum vit øll taka undir við.

Visjón 2015 er ikki ein fjarur dreymur. “Visjón 2015” verður “Føroyar 2015”, um ætlanin fær undirtøku. Ikki bert politiska undirtøku - frá samgongu og frá andstøðu - men undirtøku í øllum liðum í samfelagnum. Hjá landsmyndugleikum, kommunum, í vinnulívi, millum verkamannafeløg, arbeiðsgevarafeløg og ikki minst hjá áhugafeløgum og hvørjum einstøkum borgara.

Støðan í dag

Hyggja vit at støðuni í samfelagnum, eru útlit fyri, at búskaparliga stillstøðan heldur fram.

FRÁGREIÐING LØGMANS Á ÓLAVSØKU 2005

Fólkatalið veksur tó framvegis. Í 2004 vórðu vit 165 fleiri, soleiðis at vit við ársskiftið vóru 48.379 fólk.

Arbeiðsloysið er framvegis minni í Føroyum enn í Norðurlondum sum heild, men hóast seinastu tøluni vóru lækkandi, liggur tað um 4%. Støðan í Suðuroy er verri enn aðrastaðni í landinum. Har er arbeiðsloysið oman fyri 8%, tó at har hómast ávís framgongd.

Prísvøksturur er lítil, og hóast stór spjading er millum ymsu vørubólkarnar, var miðal prísvøksturur minni enn 1,7% seinasta ár.

Frá 1989 til 2003 høvdu Føroyar eitt avlop á handilsjavnanum, um skipini ikki verða uppítd, men síðan hevur verið hall. Í fjør var hallið 80 mió. kr.

BTÚ verður í lötuni mett at liggja um 10 mia. kr.

Búskaparliga støðan og stóra skerjingin í heildarveitingini síggjast aftur í landskassans rakstri. Roknskapururin fyri 2004 vísti hall uppá 152 mió. kr.

Búskapururin er í lötuni merktur av bæði afturgongd í konjunkturrunum og stórum altjóða avbjóðingum. Av hesum ávum hevur stígur verið í tí búskaparligu framgongd, sum vit annars hava upplivað árinum frammanundan.

Búskapururin hevur hesi seinastu trý torføru árinum kortini víst seg at vera nóg mótstøðuførur, so at vit ikki hava fingið stórt arbeiðsloysi, fráflyting ella umfatandi sosialar trupulleikar. Tað almenna hevur verið ført fyri at virka stabiliserandi, tí figgjjarliga mótstøðuførið er gott. Fleiri av vinnunum hava eisini víst seg at hava verið nóg sterkar til at varðveita arbeiðsplássini.

Høvuðsmálið við rikna búskaparpolitikkinum er at stímbra virkseimið mest møguligt, so búskaparpolitisku raðfestingarnar fara at virka arbeiðsskapandi. Nú eingin vøkstur er í inntøkum landskassans, er avbjóðingin at leggja figgjjarpolitikkinn soleiðis til rættis, at hallið á figgjjarlógini ikki veksur, samstundis sum figgjjarlógin ikki skal tálma virkseminum í landinum.

Konjunkturarnir venda – tað vita vit. Men at fáa eina smidliga og væleydnaða tillaging av búskapinum til broyttar altjóða fortreytir, tað krevur meira av okkum sum samfelag. Tað krevur, at vit hava evni og dirvi til at broyta vinnuliga bygnaðin, hóast tað gongur summum ímóti og krevur aðrar vinnuligar reglur enn tær, vit eru von við.

Átøk, sum landsstýrið fer at fremja

Limaskapurur í sonevndu kumuleringsskipanini verður nú veruleiki. Skipanin fer at geva føroyskum vinnulívi breiðari rávørugrundarlag og betri kappingarføri.

Nýggjur sáttmáli við Ísland, ið fevnir um tey fyra frælsini, verður eftir ætlan undirskrivaður seinast í august.

Landsstýrið fer at nútímansgera FAS-skipanina, so hon kann gerast eitt størri íkast til búskapin

FRÁGREIÐING LØGMANS Á ÓLAVSØKU 2005

Tryggingarlóggávan skal broytast, so at hon samsvarar við ES-lóggávuna. Útlendsk tryggingarfeløg fara at kunna virka í Føroyum, og føroysk tryggingarfeløg fáa atgongd til útlendskar marknaðir.

Nú ein munandi størri upphædd er avsett á fígjarlógini til menningarhjálp, ynskja vit at menna okkara førleika í menningar- og neyðhjálpstarbeiði.

Millum annað verður arbeitt við eini verkætlan í Peru, har okkara vitan og førleiki á fiskivinnuøkinum kann gera stóra nyttu. Ætlanin er at fáa sáttmála undirskrivaðan við Peru, sum umframt ítøkiliga menningarhjálp eisini fevnir um fríhandil og fiskivinnusamstarv.

Í seinna útbjóðingarumfarinum fingu átta oljufeløg loyvi at leita eftir og framleiða olju og gass. Hetta eru týðningarmikil stig á leiðini at staðfesta, um farast kann undir vinnuliga kolvetnisframleiðslu á føroyskum øki. Royndarboringar verða næsta summer.

Á fiskivinnuøkinum verða fiskidagarnir komandi ár uppgjørdir á annan hátt. Frá at rokna í døgum, verður nú roknað í tímum. Landsstýrið arbeidir við at gera fiskivinnuna burðardyggari, so at fiskatilfeingið verður gagnnýtt til fulnar.

Landsstýrið mælir til, at niðurskurðurin í fiskidøgum komandi fiskiár verður 2%. Harumframt verður mælt til, at fiskidagatalið fyri ymisku veiðibólkarnar verður lækkað, soleiðis at broytingin í útrokningini ikki økir veiðitrýstið.

Vit fara í heyst at áseta neyvari reglur um fiskiskapin eftir svartkjafti undir Føroyum, millum annað so at svartkjaftaskip ikki sleppa at royna, har hjáveiða av botnfiski er ov stór.

Landsstýrið leggur dent á at varðveita og menna verandi móguleikar, sum fiskiveiðuavtalar við onnur lond og millumlanda felagsskapir geva. Harafturat verður arbeitt við at útvega fjarfiskiflotanum nýggj veiðurættindi.

Landsstýrið fer at orða ein yvirskipaðan orkupolitikk og dagføra lóggávuna viðvíkjandi framleiðslu, flutningi og sølu av ravnagni, so at framtíðar orkuútbygging fer væl við náttúruni.

Løgtingið hevur samtykt nýggja havumhvørvisverndarlóg, og í næstum verða kunngerðir settar í gildi, sum fara at áleggja skipum og bátum at avhenda burturkast, oljuleivdir og spillivatn til móttøkustøðir á landi.

Tørvur er á munagóðum framtøkum á almanna- og heilsuøkinum, bæði viðvíkjandi lóggávu og tænastum.

Arbeitt verður við at orða ein yvirskipaðan barna- og ungdómsmentanarpolitikk eins og ein almennan ítróttapolitikk.

Landsstýrið arbeidir somuleiðis við einum pensjónsreformi, sum skal byggja á tríggar súlur: Fólkapensjónina, samhaldsfasta og eina eftirlønarpúpparing eftir avtalu millum løntakarar og arbeidsgevarar.

Gjørd verður ein verklagslóg fyri at nøkta tørvin á røktarheims- og sambýlisplássum til eldri. Harafturat skulu tær ymisku skipaninar í eldrarøktini samansjóðast, so at ábyrgdarbýtið kann gerast greiðari.

FRÁGREIÐING LØGMANS Á ÓLAVSØKU 2005

Ein fólkaheilsupolitikkur fyri komandi trý árinum verður nú orðaður, sum millum annað leggur dent á lívsdygd og heilsu. Byrjað verður í skúlunum, har børn kunnu fáa frukt og grønmeti. Fýra mió. kr. eru settar av til hesi átøk í ár.

Nýggi bústaðarpolitikkurin er eitt av týðningarmiklu átøkunum hjá landsstýrinum. Farið er nú undir at nøkta stóra tørvin á fjølbroyttari bústaðarbygging, og fyrsta stigið verður at umskipa Húsálansgrunnin og Íbúðagrundin til eitt partafelag. Samstundis verður farið undir næsta stigið við at gera eina lóg um lutaíbúðarfeløg.

Fyrsta skúlatilboð til menningartarnaðar næmingar, sum eru lidnir við 9. flokk, er nú veruleiki. Í junimánaði varð hesin skúli, sum liggur í Runavík, tikin í nýtslu.

Arbeitt verður við at fremja umfatandi broytingar á sernámsfrøðiliga økinum, har ráðgevingin verður flutt nærri at brúkarinum, og tiltøkini kring einstaka barnið verða samskipað. Fyrirreikingar verða gjørdar at seta á stovn royndarskipan við einari sertænastueind í Eysturoynni og einari í Tórshavnar kommunu.

Skúlin á Trøðni verður almennur serskúli við egnum skúlastjóra, skúlastýri og egnari játtan frá 1. januar í 2006.

Eitt týðningarmikið mál, sum hevur fingið mikla umrøðu, og sum tað er átrókandi at greiða, eru trupulleikarnir við arbeiðs- og upphaldsloyvum. Ein útlendingapolitikkur verður tilevnaður, sum hevur so breiða politiska undirtøku sum gjørligt.

Kommunala sjálvstýrið og ábyrgdin skulu styrkjast, so at vit fáa greiðari skilnað millum landsuppgávur og kommunuuppgávur. Fyri at skipa hesa tilgongd mugu kommunalu eindirnar verða nóg stórar til at kunna átaka sær uppgávur at umsita sjálvstøðugt. Við mongu samanleggingunum, sum hava verið seinastu tíðina, er longu komið væl ávegis.

Virknar uttanríkispolitikk

Dagurin í dag er søguligur!

Yvirkulógin og uttanríkispolitiska lógin, tvær lógir, sum víðka um okkara heimildir og styrkja okkara sjálvstýri, koma í gildi í dag.

Á ólavsøku í fjør boðaði eg frá, at sjálvstýrismálið skuldi gerast ein søk fyri ta breiðu fjøldina, har føroyingar sjálvir taka avgerðirnar. Við yvirkulógini kunnu vit siga, at hetta nú er veruleiki. Sjálvstýrismálið er vorðið okkara. Nú stendur tað til føroyingar sjálvar at gera av, nær málsøki skulu yvirtakast.

Við uttanríkispolitisku lógini, sum gevur okkum heimild til at samráðast egna vegna, og við Fámjinsskjalinum, sum tryggjar ávirkan Føroya á uttanríkis- og trygdarpolitisk mál, kunnu vit nú virka munandi meira sjálvstøðugt og verða sjónligari í uttanríkispolitikki. Hetta er eisini ein avgerandi fyritreyt, nú vit skulu vera við í alheimsgerðini.

Landsstýrið fer at yvirtaka tey málsøki, sum tað heldur vera rætt og neyðugt at yvirtaka. Tey fyrstu verða fjølmiðlaábyrgdarlóg, upphavsrettur, vinnulóggáva og tilbúgving. Fólkakirkjan er stóra yvirkulógin, sum samgongan hevur sett sær fyri. Fólkakirkjan verður á føroyskum hondum 1. januar í 2007.

FRÁGREIÐING LØGMANS Á ÓLAVSØKU 2005

Danska stjórnin hevur nú skrivliga viðurkent, at Føroyar eru tjóð við sjálvsavgerðarrætti sambært altjóðarætti. At so er, hava vit ongantíð ivast í.

Hesar báðar lóggávnar hava fingið drúgva og til tíðir rættiliga hvassliga viðgerð. Ja, vit sóu fyri fyrstu ferð eitt misálit á ein løgmann í kjalarvørrinum á hesari tingviðgerð.

Tað eru vit, sum taka avgerðirnar, og tað er gjøgnum løgtingsins avgerðir, at vilji fólksins kemur til kennar. Tí var tað so umráðandi, at vit ikki ivaðust, men hildu rimmarfast um okkara fatan, sum løgtingið eisini samtykti við lóg.

Vit síggja nú dansku stjórnina viðurkenna, at føroyingar og danir hava ymiska fatan av formligu viðurskiftunum landanna millum, og tað sigur hon seg hava virðing fyri.

Stjórnarskipanarnevndin fer nú undir aftur arbeiði sítt og leggur fram álit áðrenn 31. desember í 2006. Stjórnarskipanin fer millum annað at áseta, hvussu vit skulu bera okkum at, um vit velja at siga upp verandi ríkisrættarlígu støðu okkara.

Harra formaður.

Landsstýrið hevur nógv jørn í eldinum.

Vit hava ítøkiligar ætlanir um at greiða dagsins trupulleikar, men so sanniliga eisini ítøkiligar ætlanir um langtíðarloysnir, sum skulu bera samfelagið fram.

Mong mál, nógvær ætlanir og stórar avbjóðingar. Tað er okkara politiska dagsskrá, og vit nýta høvið at bjóða øllum góðum kreftum til at lyfta saman við okkum.

Eg vóni, at henda tingsetan kann gerast ein nýggj byrjan, har vit saman - andstøða og samgonga - arbeiða fyri, at okkara samfelag verður eitt av heimsins bestu.

Við hesum ynski eg øllum Guds signing, eina góða tingsetu og eina góða ólavsøku.

PARTUR II

STJÓRNAR- OG UTTANRÍKISMÁL

Sjálvsstýrismál

Í farnu tingsetu samtykti lögtingið yvirtøkulógina, ið er ein nýggjur karmur fyri heimildir Føroya at yvirtaka málsøki. Lógin kemur í gildi í dag, ólavsøku dag. Sum kunnugt fevnir lógin um flestøll málsøki, uttan tey fáu, ið nevnd eru í § 1, stk. 2 í lógini. Lógin er størsta framstig á økinum, síðan heimastýrslógina frá 1948.

Landsstýrið fer nú undir at fyrireika nøkur yvirtøkumál, har hitt størsta er fólkakirkjan.

Lógin um heimildir á uttanríkispolitiska økinum varð somuleiðis samtykt í farnu tingsetu, og kemur í gildi í dag. Lógin gevur Føroyum munandi víðari ræsur at virka á uttanríkispolitiska økinum, og landsstýrið fer beinanvegin at brúka nýggju møguleikarnar í viðurskiftum okkara við onnur lond, m.a. við handilssáttmálum og í royndunum at gerast partur av EFTA-samstarvinum.

Við uttanríkispolitisku lógini og við Fámjinskjalinum, sum tryggjar okkum ávirkan á uttanríkis- og trygdarpolitisk mál, hava Føroyar fingið ein meiri sjálvstøðugan og sjónligari leiklut á uttanríkispolitiska pallinum.

Stjórnarskipanarlógin

Eftir at formaðurin í Grundlógarnevndini læt lögmanni Fyrra Flaggdagsálitid flaggdagin 2004, hava bert formaðurin, næstformaðurin og skrivarin lutvíst virkað í nevndini. Broytingar eru gjørdar í lógini. Grundlógarnevndin hevur nú broytt navn til Stjórnarskipanarnevndin. Við stóði í broyttu lógini verður farið undir aftur arbeiðið. Formaðurin heldur fram í Stjórnarskipanarnevndini, og politisku flokkarnir hava valt umboð síni í nevndina. Formanskapurin og skrivarin eru farnir at leggja til rættis fundarvirksemið, sum byrjar eftir summarfrítíðina. Nevndini er álagt at leggja fram álit áðrenn 31. desember 2006.

Felags virðisgrundarlag

Krøv uttanífrá, búskaparliga stóðan í samfelagnum og spurningurin um at fáa mestu nyttuna úr fyrisitingini bera í sær, at tørvurin á at effektivisera og samansjóða fyrisitingina veksur støðugt. Farið er tí undir at betra um miðfyrisitingina, so at hon fer at veita eina betri tænastu til politisku skipanina, borgarunum og øðrum samstarvspørtum. Harafturat skal hon gerast betri til at taka ímóti avbjóðingum uttanífrá og ikki minst til at taka á seg ábyrgd, nú Visjón 2015 hjá landsstýrinum fer av bakkastokki.

Í fyrstu syftu hevur ovasta leiðslan smíðja felags virðisgrundarlag, sum starvsfólkini í miðfyrisitingini síðan hava umrøtt og arbeitt víðari við. Virðini: **Vit draga eina línu, Vit seta skynsemi í háseti, Vit vilja vita og Vit bróta slóð** skulu vera grundstóðið undir mentanini og øllum virksemi í miðfyrisitingini. Virðini skulu m.a. stuðla undir, at starvsfólkini fremja felags loysnir, raðfesta rætt, menna sín førleika og eru nýskapandi.

Arbeitt verður nú víðari við tilgongdini, har m.a. orðaðar verða langtíðarætlanir og ítökilig mál á fleiri virkisøkjum sum miðfyrisingin varðar av. Samstundis verður arbeitt við at styrkja og samansjóða samstarvsmentanina í stjórnarráðunum og seta í verk felags loysnir, har tað er best fyri heildina.

Evropapolitisk og handilspolitisk mál

Landsstýrið ynskir at styrkja samstarvið við Evropa, og hevur tí sett sær fyrri, at fara undir samráðingar við Evropasamveldið um ein víðkaðan samstarvssáttmála, sum umfater tey fyra frælsini – frælsi fyri vørur, tænastr, kapital og persónar.

Eisini skal sáttmálin lata upp fyri samstarvi innan øki sum til dømis gransking og tøkniligari menning, kunningartænastrum, umhvørvi og útbúgving.

Ein sáttmáli av hesum slag við ES vil skapa karmar fyri tættari politiskum og vinnuligum samstarvi millum Føroyar og restina av Evropa.

Landsstýrið hevur somuleiðis sett sær fyrri, at Føroyar skulu søkja sær limaskap í EFTA. Ein limaskapur í EFTA fer ikki, sum stóðan er nú, at gera Føroyar til part í EBS samstarvinum, men vil fáa í lag, at Føroyar vinna sær tey fyra frælsini fyri vørur, tænastr, kapital og persónar við Ísland, Noreg, Sveis og Liktínstein. Harumframt mega Føroyar fáa fríhandil við tey 14 triðjalondini, ið EFTA hevur fríhandilssáttmálar við umframt umleið 8 onnur triðjalond, sum EFTA samráðist við. EFTA hevur eisini eitt tætt handilsligt samstarv við 6 lond sambært sonevndum felagsvirlýsingum um sínámillum samvinnu. Og hava onkur av hesum londum eisini stóran handilsligan týðning fyri Føroyar.

Ein nýggjur sáttmáli við Ísland, ið fevnir um tey fyra frælsini, liggur klárur at undirrita. Uttanlandsnevnd lögtingsins viðmælti í mars, at sáttmálin verður undirritaður, men heitti tó á lögmann um at fáa greiðu á ymiskum viðurskiftum á fiskivinnuøkinum. Arbeitt verður stóðugt við hesum, og nú røkist fyrri, at greiða verður fingin á onkrum av trupulleikum, áðrenn sáttmálin verður undirritaður síðst í august í ár.

Føroyskur limaskapur í sonevndu kumuleringskipanini verður nú veruleiki. Góðkenningarmannagongdirnar í ES hava tikið longri tíð enn ætlað, men væntandi kemur skipanin, sum fer at geva føroyskum vinnulívi størri frælsi og betri kappingarføri, í gildi eftir ólavsøku.

Í jaðaranum av menningarverkætlanini í Peru verður eftir ætlan gjørd ein avtala, sum skal fremja handil og vinnu landanna millum.

Marknamál

Hildið verður fram at tryggja Føroyum rættindi til landgrunnin uttan fyri 200 fjórðingar, samsvarandi grein 76 í Havrættarsáttmála Sameindu tjóða. Talan er um Hatton-Rockall økið og eitt øki norðan fyri Føroyar millum miðlinjurnar við Ísland og Noreg.

Neyð- og Menningarhjálp

Landsstýrið hevur arbeitt fyrri, at føroyingar og føroyskur førleiki kunnu verða ein virkin partur av tí figgjarligu hjálpi, ið varð latin til neyðhjálpáreiðið í Asia.

Ein ítökilig føroysk neyðhjálpáreiðing fer vónandi at hepnast á Sri Lanka. Avgjørt er at lata størsta partin av játtanini til Barnabata, sum skal byggja eitt barnaheim á Sri Lanka til børn, ið gjørdust foreldraleys eftir ringu flóðalduna.

Møguleikarnir at senda útróðrabátar frá Awi Boats til Banda Aceh hava eisini verið kannaðir, og avgjørt er, at restin av játtanini fer til endurbyggja útróðrarflotan í hesum øki. Útróðrarmenn har vilja helst hava reiðan pening til at smíða egnu bátar sínar, men enn er ikki endaliga staðfest, um peningurin verður nýttur til hetta, ella um hann verður nýttur til at lata teimum føroyskar bátar.

Hildið verður áfram við fyrireikandi arbeiðinum at lata menningarhjálp til Peru, sum verður fyrsta land, ið Føroyar fara at veita slíka hjálp til, nú játtanin til menningarhjálp er økt munandi. Ein ítøkilig menningarverkætlan er í umbúna, og eisini verður miðað eftir at fáa eina rammuvavtalu undirskrivaða millum Føroyar og Peru, ið m.a. umfatar frihandil, fiskivinnu, iløgustabilet og ítøkiliga menningarhjálp.

Samstarvið í Norðurlandaráðharraráðnum

Síðan seinastu ólavsøku hava Ísland og síðan Danmark havt formansskapin í Norðurlandaráðharraráðnum. Umframt vanligu samstarvið, ið ikki er so knýtt at formansskapsskráum, so hevur seinasta árið verið merkt av, at í 2004 var farið undir at greina støðuna hjá fólkaræðunum í Norðurlondum til tess at styrkja samstarvið millum londini í út norðri og millum Norðurlond og grannar teirra kring Norðuratlantshav. Framhaldandi verður starvast við at beina burtur marknaðarforðingar millum Norðurlond, bæði fyri fólk og fyri vinnulív.

Í hesum ári hevur dentur verið lagdur á at nýskipa og nútíðargera samstarvið undir Ráðharraráðnum. Ráðið hittist sum er í 18 ymiskum samansetingum, men 1. januar 2006 verður hetta tal væntandi skorið niður í 11.

Løgtingið samtykti í 2003, at Føroyar skuldu søkja limskap í tí norðurlenska samstarvinum sum sáttmálapartur í Helsingfors sáttmálanum. Landsstýrið sendi umsóknina til donsku stjórnina at avgreiða í mun til hini norðurlondini. Danska stjórnin boðaði stutt aftaná frá, at tað stjórnarrættarlíga ikki bar til. Landsstýrið boðaði í vár, eftir at hava ráðført seg við uttanlandsnevndina, donsku stjórnini frá, at Føroyar stóðu fast við áðurnevndu umsókn. Somuleiðis boðaði landsstýrið frá, at undan einum sjálvstøðugum limskapi í norðurlenska samstarvinum, er landsstýrið sinnað at fáa í lag ein sonevndan atlimskap. Tann atlimskapur sum gongur longst, hevði havt við sær, at Føroyar høvdu fingið øll rættindi og skyldur, eins og hini norðurlondini í norðurlenska samstarvinum, við undantaki av, at Føroyar høvdu ikki verið sáttmálapartur í Helsingfors sáttmálanum. Danska stjórnin er sinnað at fara hesa leið.

Einskiljingar

Landsstýrið hevur seinasta árið lagt til rættis einskiljing av ymsum fyrítøkum í ogn landskassans. Somuleiðis verður arbeitt við at einskilja fyrítøkur í ogn hjá vinnurekandi grunnum, sum í sambandi við kreppuloysnir eru stovnaðir við kapitalinnskotum frá føroyskum og donskum myndugleikum. Endamálini við at einskilja eru m.a.:

- at skipa greitt mark millum almenna og einskilda geiran
- at geva almennum fyrítøkum størri frælsi at virka fyri virðisskapan
- at vaksa um skaran av partaeigarum í vinnuligum fyrítøkum
- at styrkja føroyska kapitalmarknaðin
- at frígera almennan kapital til at niðurgjalda skuld

- at frígera almennan kapital til at binda av nýggjum í undirstøðukervi, gransking og onnur tíðarhóskandi endamál

Heildarætlan er gjørd um fyrítøkur, ið samgongan er samd um at búgva til sølu komandi árin. Somuleiðis er vegleiðandi tíðarætlan gjørd, sum vísir, hvussu sölutilgongdin verður, herundir søluumfør.

Arbeitt verður miðvíst við at seta sjøtul á at einskilja Føroya Banka, Atlantsflog, Føroya Tele, Farmaleiðir, og Føroya Lívstrygging í komandi ári. Somuleiðis er ætlanin at selja útlánsrøðir hjá Húsálansgrunninum í 2006, í sambandi við at grunnurin verður umskipaður við nýggjum, bústaðarpolitiskum endamáli og Framtaksgrunnurin hevur boðað frá, at Fiskavirking veður boðið alment til sølu í heyst.

Einskilt verður ikki í óðum verkum. Talan er um skipaða tilgongd við hygni fyri samfelagsligum áhugamálum. Samgongan raðfestir brúkará hugamál ovarlaga. Tí er neyðugt í samband við söluna av Føroya Banka, at ansa eftir, at elvt ikki verður til monipollíknandi viðurskifti innan føroysku figgjarvinnuna. Landsstýrið heldur somuleiðis, at áðrenn farið verður undir fyrsta søluumfar, eigur ein at tillaga eginpeningin í bankanum, so at solvensprosentíð verður normaliserað.

Neyðugt er í ávísam førum at tryggja strategisk áhugamál hjá landinum í sambandi við einskiljingar. Tá ið talan er um Atlantsflog, kann til dømis verða neyðugt at seta sum treyt, at keyparin bindur seg til at varðveita høvuðsvirksemið hjá felagnum í Føroyum eitt ávíst áramál. Fyri at tryggja strategisku áhugamál landsins, ætlar landsstýrið at varðveita um triðingin av partabrøvunum í felagnum í nøkur ár framyvir.

Annað samfelagsligt áhugamál í sambandi við einskiljingar er at tryggja eina javna og rættvísa kapping millum fyrítøkur. Í hesum viðfangi er ætlanin í fyrsta umfari at sundurskilja Føroya Tele, soleiðis at undirstøðukervið verður lagt í felag fyri seg. Fyrsta søluumfar viðvíkjandi Føroya Tele verður ætlandi í 2006.

Í sambandi við útboð og sølu fer landsstýrið at tryggja sær, at allir áhugaðir partar fáa høvi at bjóða. Selt verður fyri besta prís, ið er í samsvari við tær treytir, sum lögting og landsstýri meta vera neyðugar fyri at tryggja samfelagsáhugamál.

Sendistovur

Týdningurin av arbeiðinum hjá sendistovunum verður enn størri, nú Føroyar verða virknari í alheimssamfelaginum og sett verða framsøkin uttanríkispolitisk mál millum annað við atliti at framtíðar samstarvi okkara við Evropa.

Sendistovurnar í Keyptmannahavn, Brússel og London virka fyri at skapa netverk og røkja sambond við politiskar myndugleikar og umboð fyri stovnar og felagsskapir. Somuleiðis virka hesar við at ráðgeva myndugleikum, vinnu og einstaklingum. Sendistovurnar eru týdningarmikil samstarvspartur tá ræður um at fremja føroysk vinnu- og mentanar-áhugamál í útlandinum.

Tað er púra greitt, at skulu vit gera okkum nakrað vón um at fremja veruligt uttanríkispolitiskt samstarv og fáa til vega búskaparligir sáttmálar við onnur lond, mugu vit styrkja sendistovurnar. Her verður serliga hugsað um sendistovuna í Brússel, ið m.a. verður týdningarmikil liður í tilgongdini viðvíkjandi viðkaðum sáttmála við ES og limaskap í EFTA

FÍGGJARMÁL

Føroyski búskapurin er ein sera lítil og opin búskapur í altjóða samanhangi. Sereyðkenni hjá einum lítlum og opnum búskapi er stórir uttanlandshandil og stór luttøka í altjóða arbeiðsdeilingini, samstundis sum lítil og opni búskapurin onga ávirkan hevir á gongdina í altjóða búskapinum. Føroyski búskapurin verður tí nógv ávirkaður av viðurskiftum uttaneftir. Hetta mugu føroyingar góðtaka og laga seg eftir.

Seinastu árin hevir ávirkanin uttaneftir verið tálmandi fyri virkseimi í føroyska búskapinum. Fiskaprísirnir hava verið lágir, og oljuprísirnir hava verið og eru vaksandi, samstundis sum arbeiðspláss í primervinnuni verða flutt til láglønarlond. Tálmandi ávirkanin uttaneftir og alheimsgerðin seta stór krøv til føroyskan búskap og búskaparpolitikk. Høvuðsmálið við rikna búskaparpolitikkinum er at stimbra virkseimi mest møguligt hesa tíðina. Búskaparpolitisku raðfestingarnar skulu virka arbeiðsskapandi við teimum avmarkingum, ið standa í samgonguskjalinum.

Í samgonguskjalinum er m.a. ásett, at ríkin verður ein varin og ábyrgdarfullur búskaparpolitikkur, har endamálið er at tálma sveiggjum í búskapinum, samstundis sum javnvág skal fáast aftur á fíggjarlógina.

Nú eingin vøxtur er í inntøkum landskassans, er tað ein stór politisk avbjóðing at leggja búskaparpolitikkinn soleiðis til rættis, at hallið á fíggjarlógini ikki veksur, samstundis sum fíggjarlógini ikki skal tálma virkseminum í landinum. Tí er neyðugt at gera ítøkilig og sjónlig inntriv í almenna virkseimi, um samgongan skal megna at fullføra tær raðfestingar, hon hevir sett sær fyri. Hetta merkir bygnaðarlígar broytingar, har stovnar verða samanlagdir í størri eindir fyri at gagnnýta tilfeingið betur. Í nøkrum førum merkir hetta eisini lægri raðfestingar, har játtan verður flutt av einum øki yvir á annað, sum samgongan hevir sett sær fyri at raðfesta fremri. Hetta er alneyðugt, um landskassin skal kunna nøkta tann tørv, sum føroyska vælferðarsamfelagið krevur frameftir.

Umframt hesar tillagingar verða raðfestingar eisini gjørdar við atliti at minkandi virkseminum í landinum. Hetta hevir við sær, at virkseimi, ið stimbrar búskapin, verður raðfest fremri enn tað, ið stimbrar minni. Á inntøkusiðuni verður eisini neyðugt at arbeiða við møguleikunum at breiðka inntøkugrundarlag landskassans, herundir at strika serskipanir í skatta- og avgjaldslógunum.

Búskaparlíga gongdin

Hóast stígur er komin í føroyska búskapin, er framvegis ein lítil vøxtur í samlaðu lønargjaldingunum. Fyrstu fimm mánaðirnar í ár vóru samlaðu lønargjaldingarnar 2.986,3 mió. kr. Hetta eru 46,7 mió. kr., ella 1,6% meira enn somu tíð í fjør. Størsti vøxturin var í almennari fyrisiting og tænastrum, har hann var 71 mió. kr., ella 7,1%. Aðrar vinnugreinar, sum eisini eru vaksnar munandi, eru sjóflutningur og vinnulígar tænastrur. Sjóflutningur vaks 14,5 mió. kr., ella 12,2%, og vinnulígar tænastrur vaksu 5,5 mió. kr., ella 5,9%.

Størsta minkingin í krónum var í fiskiskapi, sum minkaði 26,8 mió. kr. ella 6,6%. Lutfalslíga størsta minkingin var ali- og kryvjivirki, sum minkaði 14,1 mió. kr., sum svarar til heili 29,6%. Fiskavøruídnaður minkaði 11,9 mió. kr. ella 6%.

Í hesi øldini hevir vørksturin í lønargjaldingunum verið størstar í 2001, tá ið samlaðu lønargjaldingarnar vaksu 13,7%. Í 2004 vaksu samlaðu lønargjaldingarnar 1,0%. Seinastu 12 mánaðirnar hevir vørksturin í samlaðu lønargjaldingunum verið 0,8%.

Lønargjaldingarnar í fiskiskapi vóru størstar í 2002, tá ið tær vóru 1.009 mió. kr. Í 2004 vóru tær minkaðar niður í 777 mió. kr. ella 23%. Lønargjaldingarnar í ali- og kryvjivirkjum

FRÁGREIÐING LØGMANS Á ÓLAVSØKU 2005

vóru eisini størstar í 2002, tá ið tær vóru 160 mió. kr., men vóru í 2004 minkaðar niður í 92 mió. kr. ella 43%. Lønargjaldingarnar í fiskavøruídnaði eru minkaðar 4% frá 2002 til 2004.

Gongdin í lønargjaldingunum í ídnaði, skipasmíði og øðrum smiðjum hevur verið meira støðug seinastu árin.

Stórir vøkstur hevur verið í lønargjaldingunum hjá tí almenna seinastu árin. Frá 2000 til 2004 vaksu almennu lønargjaldingarnar 1.490 mió. kr. upp í 2.031 mió. kr. ella 541 mió. kr., sum svarar til ein árligan vøkstur uppá 8%.

Lutfalsliga stórir vøkstur hevur eisini verið í fleiri øðrum vinnugreinum seinastu árin. Frá 2000 til 2004 var vøkturin innan handil og umvæling 139 mió. kr. ella 30%, í byggivinnuni 124 mió. kr. ella 48%, innan sjóflutning 69 mió. kr. ella 36%, innan vinnuligar tænastur 62 mió. kr. ella 47%, innan flutning annars 46 mió. kr. ella 47%, innan post og samskipti 33 mió. kr. ella 25%, innan fígging og trygging 29 mió. kr. ella 14%, innan gistingarhús og matstovuvirksemi 13 mió. kr. ella 25%, innan húsarhaldstænastur 12 mió. kr. ella 43% og innan orkuveiting 10 mió. kr. ella 25%.

Føroyski búskapurin er sostatt meira fjøltáttaður enn vit vanliga geva okkum far um. Tað er ikki afturgongd ella framgongd í øllum vinnugreinunum ísenn. Tí er framvegis vøkstur í samlaða virkseminum hóast afturgongd er í týðandi pørtum í privatu vinnuni í lötuni. Hetta verður sjálvandi ikki varandi, tí búskaparliga mynstrið er ikki støðugt, men broyrtist alsamt.

Fólkatal

Stórir vøkstur var í fólkatalflýtingini í Føroyum fram til 2001, tá ið vøkturin minkaði aftur. Burðaravlopið hevur verið og er framvegis stórt í Føroyum samanborið við grannalond okkara og nógv onnur lond í Evropa.

Um árslok 2004 var fólkatalið í Føroyum 48.379. Í 2004 flutti meiri fólk úr Føroyum enn til Føroya. Í 2004 var nettotilflytingin -146 fólk, í mun til 229 fólk í 2003, 308 fólk í 2002 og 560 fólk í 2001. Burðaravlopið hevur verið stórt seinastu árin, og í 2004 var tað nakað størri enn árin frammanundan. Burðaravlopið var 335 í 2004, í mun til 297 í 2003, 302 í 2002 og 272 í 2001. Tað er tí ikki nettotilflytingin men burðaravlopið, ið er orsøkin til, at fólkatalið í Føroyum vaks við 165 fólkum í 2004.

Í ár verður mett, at burðaravlopið og nettofráflytingin fara at javnviga nøkulunda, og at fólkatalið við árslok í 2005 verður nakað tað sama ella eitt vet minni enn í fjør.

Arbeidsloysi

Føroyska arbeidsloysið er nakað størri nú, enn tað var fyri fáum árum síðan, men tað er tó framvegis lítið samanborið við onnur lond. Arbeidsloysið í Norðurlondum er í miðal góð 5%, og í Føroyum um 4%, har ein lítill meiriluti av teimum arbeidsleysu er kvinnur. Arbeidsloysið er rættiliga ójavn býtt landafrøðiliga. Seinastu tvey árin hevur tað verið nógv størst í Suðuroynni, góð 8%. Aðrastaðir hevur tað ligið undir 4%. Eysturoyggin hevur havt minsta arbeidsloysisprosentu, millum 2 og 3%, og Norðuroygjar og Vágar hava havt tað næstlægsta, góð 3%.

Inflatióin

Samlaði prísavøkstururin hevur verið lítil í Føroyum seinastu árinum, undir 1%, men tað er rættiliga ymiskt, hvussu gongdin hevur verið í teimum 12 høvuðsbólkunum í prístalsgrundarlagnum.

Prísirnir á samskipti eru lækkaðir rættiliga nógv síðan 2001. Prísirnir á klædnævørum og fótútbúnaði eru eisini lækkaðir nakað hesa tíðina. Samanlagt eru bústaðarútreiðslurnar eisini lækkaðar síðan 2001. Orsøkin til hesa lækking er, at rentuútreiðslurnar eru nógv lækkaðar. Heilsuútreiðslurnar eru nógv vaksnar seinastu árinum, serliga tær til heilivág og tannlækna. Tað er eisini vorðið nakað dýrari at fara á gistingarhús og á matstovu.

Seinna ársfjórðing í ár var vøkstururin í brúkaraprístalinum 1,7% hægri enn somu tíð í fjør. Hetta er nakað minni enn fyrsta ársfjórðing, tá prísirnir vóru 2,1% hægri enn fyrsta ársfjórðing í fjør.

Síðan annan ársfjórðing í fjør hevur prísavøkstururin í nýtsubólkinum býli verið 4,4% og í bólkinum flutningur 3%. Í báðum nýtsubólkunum er tað hækkingin í oljuprísinum, sum er høvuðsorsøkin. Brennioljan til húsarhald er hækkað 24,4% og brennievni til flutning er hækkað 8,3%. Harafturat er tað serliga avgjaldshækkingin á tubbaksvørum og aðrar heilusavgjaldshækkingar, sum hava ávirka prístalið uppeftir seinasta hálvárið.

Prísavøkstururin er harafturímóti tálmaður av, at prísirnir á klædnævørum og fótútbúnaði eru lækkaðir 5,7%. Avgjaldslækkingarnar á sjónvarpstólum, útvarpstólum og øðrum elektroniskum útbúnaði hava eisini drigið samlaða prísavøkstururin niðureftir seinasta hálvárið.

Innflutningur

Allur innflutningururin til samans var 1,1 mia. kr., ella 23% minni í 2004 enn í 2003. Høvuðsorsøkin er stórir skipainnflutningur í 2003. Verða skipakeypini tikin burturúr, var innflutningururin 151 mió. kr., ella 4% minni í 2004 enn í 2003.

Innflutningururin av skipum og flogførum minkaði 975 mió. kr., ella 85% í 2004. Innflutningururin av maskinum og aðrari útgerð minkaði 108 mió. kr., ella 23%. Innflutningururin av fóðri og øðrum vørum til hav- og landbúnað minkaði 76 mió. kr., ella 26%. Innflutningururin til aðra framleiðslu minkaði 68 mió. kr., ella 9%, og innflutningururin av bilum og øðrum flutningsførum minkaði 21 mió. kr., ella 9%.

Innflutningururin av brennievni var 85 mió. kr., ella 19% størri í 2004 enn í 2003. Hetta er annað árið á rað, at stórir vøkstur er í innflutninginum av brennievni. Frá 2003 til 2004 vaks innflutningururin av brennievni 30 mió. kr. Orsøkin er vaksandi prísurin á brenniolju á heimsmarknaðinum.

Innflutningururin til beinleiðis nýtslu var 17 mió. kr., ella 2% størri í 2004 enn í 2003. Innflutningururin av rávøru til fiskavirking var 11 mió. kr., ella 13% størri, og innflutningururin til byggivinnuna var 9 mió. kr., ella 2% størri.

Allur innflutningururin var til samans 3.896 mió. kr. í 2002. Í 2003 var hann 4.864 mió. kr., og í 2004 var hann 3.738 mió. kr. Sambært fyrilistølum fyri fyrra hálvár í ár er innflutningururin, uttan skip, flogfør og rávøru til fiskivinnuna, nakað minni í ár enn somu tíð í fjør.

Útflutningur

Í 2004 var allur útflutningurinn til samans 244 mió. kr., ella 6% minni enn í 2003. Verða skipini ikki uppítald, var útflutningurinn 294 mió. kr., ella 8% minni enn í 2003.

Útflutningurinn av frystum fiski minkaði 195 mió. kr., ella 14%. Útflutningurinn av feskum, niðurkøldum fiski minkaði 104 mió. kr., ella 8%. Útflutningurinn av saltaðum fiski minkaði 100 mió. kr., ella 15%, og útflutningurinn av niðursjóðaðum og øðrum haldbúnum fiski minkaði 50 mió. kr., ella 24%. Í nøgdum minkaði útflutningurinn av frystum fiski 6%, niðurkøldum, feskum fiski 26%, saltaðum fiski 11%, og av niðursjóðaðum og øðrum haldbúnum fiski 30%.

Útflutningurinn av turkaðum fiski var 126 mió. kr., ella 53% størri í 2004 enn í 2003. Útflutningurinn av skipum var 50 mió. kr., ella 36% størri. Útflutningurinn av royktum fiski var 14 mió. kr., ella 102% størri, og útflutningurinn av øðrum vørum var 13 mió. kr., ella 151% størri. Í nøgdum var útflutningurinn av turkaðum fiski 56% størri og av royktum fiski 105% størri.

Í 2002 var virðið á øllum útflutninginum til samans 4.235 mió. kr.. Í 2003 var virðið 3.913 mió. kr., og í 2004 var tað 3.668 mió. kr. Sambært fyribilstølum fyri fyrri hálvár í ár er útflutningurinn minni enn somu tíð í fjør.

Útflutningur og býtlutfall

Verða skipini ikki uppítald, hava Føroyar havt avlop á handilsjavnanum frá 1989 til 2003. Skipakeyp og -søtur ávirka sjálvandi úrslitið á handilsjavnanum nógv. Í 2004 var hetta hallið 70 mió. kr., samanbórið við eitt hall á 952 mió. kr. í 2003. Í 2002 var avlopið á handilsjavnanum 339 mió. kr.

Býtlutfallið verður vanligi nýtt at lýsa samhandilin við útheimin. Føroyska býtlutfallið vísir, um innflutningur okkara minkar ella veksur samanbórið við útflutningin. Tá ið býtlutfallið minkar, fæst minni innflutningur til keyps fyri hvørja eind av útflutningi.

Føroyska býtlutfallið vaks 24% frá 1996 til 1998. Føroyingar kundu sostatt flyta inn munandi meira fyri somu nøgd av útflutningi, uttan at tað nervaði handilsjavnan. Í 2001 fullu fiskaprisirnir, men av tí at prisirnir á innflutninginum ikki vuku hetta árið, broyttist býtlutfallið einki stórvegis. Frá 2002 til 2004 er býtlutfallið minkað 12%. Í 2003 minkaði tað serliga, av tí at útflutningsprisirnir fullu. Í 2004 vóru tað vaksandi innflutningsprisir, ið fingu býtlutfallið at minka.

Nettoognin uttanlands

Nýggiasta uppgerðin av føroysku bruttoskuldini uttanlands vísir, at samanlagda bruttoskuldin var 6 mia. kr. í 2004. Í 2002 var bruttoskuldin 5,8 mia. kr. Skuldin er sostatt vaksin 200 mió. kr. ella 3,4% frá 2002 til 2004. Sama tíðarskeið er brottoognin uttanlands minkað 1,2 mia. kr. ella 11,8%. Í 2002 var bruttoognin uttanlands 10,2 mia. kr. og í 2004 var hon 9 mia. kr. Hetta svarar til, at nettoognin uttanlands var 3 mia. kr. í 2004 og 4,4 mia. kr. í 2002. Nettoognin er sostatt minkað 1,4 mia. kr. ella næstan 32% frá 2002 til 2004.

Orsökini til at nettoognin uttanlands er minkað seinastu árin er sostatt, at samlaða ognin er munandi minkað, tí lítil vøksur hevur verið í samlaðu skuldini hesi árin.

FISKIVINNUMÁL

Sum vanligt, verður uppskot at áseta fiskidagar fyri komandi fiskiár lagt fyri lögtingið á Ólavsøku.

Fiskidagarnir verða komandi ár gjørdir upp á annan hátt, soleiðis at frameftir verður ikki bert roknað við heilum samdøgum.

Burðardygg umsiting av fiskivinnuni er ikki einans forsvarlig stovnsrøkt. Altjóða rákið leggur alt størri dent á, at fiskatilfeingið verður gagnnýtt til fulnar. Fyri at eggja skipum at avreiða livur til føroyskar móttakarar, verður ein partur av døgnum, sum fiskidagatalið verður skert við komandi fiskiár, settur til síðis, soleiðis at landsstýrismanninum verður heimilað at luta hesar dagar út sambært reglum, sum verða lýstar í næstum. Skipanin skal virka á tann hátt, at tess meiri livur, eitt skip avreiðir, tess fleiri fiskidagar kann skipið fáa afturat, tó soleiðis, at útlutast kunnu ikki fleiri dagar, enn avsettir verða til endamálið.

Umframt at áseta fiskidagarnar, verður skotið upp at gera aðrar broytingar og tillagingar í lógini um vinnuligan fiskiskap.

Reglurnar um flyting og samanlegging av fiskiloyvum fara framyvur ikki at galda fyri bólk 5. Hetta verður gjørt fyri at byrgja fyri, at veiðuorkan í hesum bólkinum, sum er økt nógv seinnu árin, ikki skal økjast uppafur meira. Samstundis verður í næstum lýst nýggj kunngerð um umsiting av fiskiloyvum í bólki 5. Meira víðfevndar broytingar, m.a. fyri at skilja sundur vinnuligan fiskiskap og frítíðarfiskiskap, verða tiknar við í heildarendurskoðanina av lógini um vinnuligan fiskiskap.

Løgtingslógin um vinnuligan fiskiskap heimilar landsstýrismanninum at taka avgreiðslugjald fyri at skriva út fiskiloyvi. Hetta hevur tó ongantíð verið gjørt. Skotið verður nú upp, at myndugleikarnir eisini kunnu taka avgreiðslugjald fyri at skráseta avhending av fiskidøgum og kvotum. Fiskimálaráðið fer í næstum at lýsa kunngerð, sum ásetur avgreiðslugjaldið.

Seinastu árin hevur tíðum verið ført fram, at svartkjaftatrolararnir hava ov stóra hjáveiðu av botnfiski, serliga upsa. Royndirnar hjá Fiskiveiðieftirlitinum prógva ikki henda pástand, men eitt lágt hjáveiðuprosent kann kortini geva nógv tons av fiski, tí svartkjaftanøgdirnar eru ógvuliga stórar. Fiskimálaráðið fer í heyst at áseta neyvari reglur um svartkjaftafiskiskapin undir Føroyum, m.a. soleiðis, at svartkjaftaskipum ikki verður loyvt at royna, har botnfiskurin er mestur. Umframt hetta verður skotið upp, at Fiskiveiðieftirlitið skal kunna áseta bráðfeingis veiðubann, um hjáveiðan er meiri enn ásetta hámarkið. Henda skipan hevur við hepnari hond verið nýtt, um íblandingin av ungfiski er oman fyri hámarkið.

Endurskoðan av lógini um vinnuligan fiskiskap

Farið er undir at endurskoða lógina um vinnuligan fiskiskap. Málið er at gera eina lóg, sum setir greiðar karmar fyri umsitingina av høvuðsvinnuni. Støðið verður tikið í fiskidagaskipanini, umframt økis- og gýtingarfriðingum. Loyvisskipanin skal mennast m.a. soleiðis, at treytirnar gerast greiðari og gjøgnumskygni betri, tá ið fiskirættindi verða avhendað.

Arbeidsbólkurin, ið skal endurskoða lógina, er farin til verka, og samstundis er settur ein fylgibólkur, sum arbeidsbólkurin skal ráðføra seg við. Í fylgibólkinum sita umboð fyri vinnuna og aðrar týðandi samstarvspartar, soleiðis at øll týðningarmikil mál verða umrødd, áðrenn endaligt uppskot til ásetingar verður tilevnað.

Fiskivinnusamráðingar

Fiskiveiðuavtalur við onnur lond og í millumlandafelagsskapum hava stóran týðning fyri møguleikarnar hjá føroyskum skipum at vera í vinnu alt árið. Summar av avtalunum gera tað møguligt, at skip kunnu fiska í fremmandum sjógvi alt árið, og aðrar avtalur skapa karmar fyri at fylgja fiskagongdini og á tann hátt gagnnýta fiskimøguleikarnar sum best. Landsstýrið leggur dent á at varðveita og menna verandi møguleikar, sum hesar avtalur geva.

Samráðingarnar við Noreg, ES og Russland um sínámillum fiskiskap í 2005 vóru merktar av tí vánaligu støðu, sum ídnaðarfiskastovnarnir í Norðsjónum eru í, og av at heildarkvoturnar av toski og hýsu í Barentshavinum eru skerðar. Burtursæð frá avtaluni við ES, eydnaðist at finna semjur, sum geva skipunum at kalla somu fiskimøguleikar sum árin frammanundan.

Fiskimøguleikarnir í íslenskum sjógvi eru teir somu í 2005 sum í 2004, og møguleikarnir í grønlenskum sjógvi eru umskipaðir, har m.a. ein royndarkvota av toski undir Eysturgrønlandi er partur av avtaluni. Landsstýrið hevur miðvíst arbeitt fyri at fáa eitt breitt samstarv í lag við Grønland, sum eisini skal fevna um víðkaða samvinnu á fiskivinnuøkinum. Hildið verður fram við hesum.

Samráðingarnar millum strandarlond og í millumlandafelagsskapunum NEAFC og NAFO endaðu sum heild úrslitaleysar – avtalan um makrel undantikin. Eingin loysn er funnin á svartkjaftafiskiskapinum, eingin avtala er gjørd um norðhavssildina, og fyri fyrstu ferð í fleiri ár er eingin hóskandi avtala gjørd um kongafiskin í Irmingarhavinum. Føroyingar hava ikki fingið ta rækjukvotu, sum vit halda okkum hava rætt til á Grand Bank, (NAFO-leið 3L), og kanadiskar havnir eru framvegis stongdar fyri føroyskum skipum, tí Føroyar í samráði við Grønland og Danmark hava ásett sína egnu rækjukvotu samsvarandi føroyska kravinum.

Ásannandi vantandi avtalurnar um norðhavssild og kongafisk, hevur landsstýrismaðurin í fiskivinnumálum avgjørt at loyva føroyskum skipum at fiska sambært teimum rættindum, sum Føroyar meta seg hava. Viðvíkjandi svartkjafti hava strandarlondini nýliga tikið avgerð um at kunna hvørt annað, hvussu tey fara at avmarka fiskiskapin seinna hálvár í 2005. Henda avgerð er tikin við støði í tí sannroynd, at fiskiskapurin eftir svartkjafti seinastu árin hevur verið um tvær ferðir størri enn tað, sum er vísindaliga ráðiligt. Í hesum sambandi hevur landsstýrismaðurin avgjørt at støðga føroyskari svartkjaftaveiðu í altjóða sjógvi restina av 2005.

Samanumtikið kann sigast, at sínámillum samráðingarnar liggja í hampiliga fastari legu, men at stórir tvørleikar eru í strandarlandasamráðingunum og í arbeidinum í millumlandafelagsskapunum. Sannført um tann týðning, sum fiskiveiðuavtalurnar hava fyri tað føroyska samfelagið, er landsstýrið sinnað at styrkja um lut okkara í hesum samráðingunum.

Fiskivinnugransking

Støðug menning í fiskivinnuni er fyritleyft fyri at styrkja um kappingarførið hjá vinnuni. Tí er ætlanin framhaldandi at tillaga granskingina á fiskivinnuøkinum, so at vinnumenningin gerst miðvísari. Alt virksemt í fiskivinnuni er grundað á vitan, og støðugur tørvur er tískil á álitandi dátum, gransking og menning. Stórir dentur eigur tí at verða lagdur á, at gransking og menning eru í neyvum samstarvi við fiskivinnuna og við rótfesti í teimum spurningum, sum fiskivinnuni tørvar at fáa greiddar.

Útgangsstøðið er, at gransking verður hildin at vera drívmeigin í at troyta nýggjar møguleikar í fiskivinnuni á sjógvi og á landi. Tí mugu vit menna tann partin av vitanar- og førleikagrundarlagnum, sum byggir á gransking og menning. Granskingar- og menningarvirksemið eigur at fevna um allar tættir, sum eru týðningarmiklir fyri vinnuna – frá grunni at munn. Tað kann snúgvá seg um fiskiroyndir, veiði- og reiðskapstøkni, framleiðslutøkni, biotøkni, vørumenning, marknaðarmenning o.s.fr.

Tilbúgving

Í samgonguskjalinum er staðfest, at málsøkið “tilbúgving” skal yvirtakast. Nú heimildirnar at taka yvir málsøki eru fingnar í fasta legu, verður farið undir at leggja hesa yvirtøku til rættis. Ein arbeiðsbólkur á embætisstigi arbeiðdi á heysti í 2003 við málinum, so partur av fyrireikingunum er longu gjørdur, og neyvar ætlanir eru til skjals um, hvussu yvirtøkan kann verða framd. Í høvuðsheitum fevnir yvirtøkan um yvirskipaðu ábyrgdina av at samskipa sivilu tilbúgvingina í samfelagnum, herundir eisini kjarnorkutilbúgvingina.

Føroya Altjóða Skipaskráseting (FAS)

Í fleiri ár hevur verið víst á, at skipaskráseting kann gerast eitt íkast til føroyska búskapin. Til tess at kanna hesi viðurskifti og at vekja áhuga hjá útlenskum reiðarum at skráseta skip síni í Føroysku Altjóða Skipaskrásetingini, setti landsstýrismaðurin í fiskivinnumálum í februar mánaði ein bólk at arbeiða við hesum. Í bólkinum sita umboð frá Fiskimálaráðnum, Fígghjarmálaráðnum og Almanna- og heilsumálaráðnum.

Sjóvinnan er alheimsvinna, og hetta má ein hava í huga, um tiltakið at gera FAS-skipanina kappingarføra skal eydnast. Bólkurin er í fyrstu atløgu komin fram til, at tað verða ikki skattir og avgjöld, ið fara at geva tann nógva peningin, men heldur gjöld fyri tænarar, ið veittar verða bæði frá almennari og privatari síðu. Tænararnar verða veittar í beinleiðis kapping við lond, ið hava altjóða skipaskrásetingar. Hetta setir krøv til teirra, ið koma at starvast í hesi vinnu, men sanniliga eisini til myndugleikarnar, umráðandi er tí at røttu karmarnir verða skaptir. Álitid frá bólkinum verður klárt til heystar, tá verður farið undir at gera nýggjar lógarkarmar.

VINNUMÁL

Vinnupolitiska stavnhalidið er nýorðaði vinnupolitikkurin, og hesin yvirskipaði vinnupolitikkur verður støðið undir vinnupolitikkinum fyri tær einstøku vinnugreinarnar.

Nýggi vinnupolitikkurin hjá landsstýrinum hevur sum mál at betra um livistøðið hjá einstaka borgaranum, og gjørdar verða ítøkiligar ætlanir um, hvussu ein kann røkka hesum máli. Vinnupolitikkurin stuðlar upp undir ætlanina hjá landsstýrinum, at Føroyar skulu verða millum fremstu tjóðir í 2015, og verður hann ætlandi lagdur fyri lögtingið til aðalorðaskiftis í august komandi.

Vinnupolitikkurin byggir á marknaðarbúskap við vælvirkandi kapping á marknaðum, har politiski myndugleikin setir karmarnar. Serliga týðandi er at økja um produktivitet og nýskapan. Meginreglurnar og ítøkiligu tiltøkini í vinnupolitikkinum kunnu bítast í tveir bólkur:

- Bygnaðarpolitikkur, ið leggur dent á yvirskipaða bygnaðin í búskapinum
- Mikropolitikkur, ið leggur dent á at menna einstaka virkið og einstaka starvsfólkið

Bygnaðarpolitiska uppgávan er at tryggja, at framleiðslumiðlarnir, arbeiðsmegi, kapitalur og náttúruutilfeingi hava røttu tilskundanina til at flyta úr minni produktivum vinnum yvir í produktivari vinnur. Hetta verður tryggjað við at skipa fyri vælvirkandi kapping í einum opnum búskapi, við at viðgera allar vinnur so eins, sum til ber, og við at skipa eitt vælvirkandi undirstøðukervi, bæði sosialt, útbúgvingarliga, fysiskt og tøkniliga.

Mikropolitiska uppgávan er at tryggja, at gróðrarbotnurin fyri nýskapan er so góður, sum gjørligt. Ætlanin er, at hetta verður framt við ítøkiligum tiltøkum, sum skulu menna tey fyra vakstrardrivini fyri nýskapan. Hesi vakstrardriv eru gransking og vitanarspjaðing, íverksetaravirksemi, KST-nýtsla* og betri starvsfólkanýtsla.

*) KST = kunningar- og samskiptistøkni

Vinnulóggáva

Tað hevur stóran týðning fyri føroyska vinnulívið og fyri útlenskar fyrítøkur, sum umhugsa at byrja virksema í Føroyum, at grundleggjandi, vinnuligu lógirnar – vinnuligu leikreglurnar - eru á sama støði sum í londunum kring okkum. Hetta merkir ofta, at lógirnar skulu fylgja lóggávuni í ES so neyvt, sum til ber. Stig eru tí tikin til at endurskoða fleiri av grundleggjandi vinnulógunum eftir omanfyrinevnda leisti, hermillum roknskaparlógina og partafelagslógirnar. Framyvir eiga hesa lógir at verða dagfórdar við jøvnum millumbilum, so at tær altíð eru í samsvari við lóggávuna aðrastaðni.

Ætlanin er at leggja uppskot um nýggja kappingarlóg fyri lögtingið, soleiðis at vit fáa somu kappingarreglur sum flestu av grannalondum okkara, t.d. viðv. samanleggingareftirliti. Landsstýrið ætlar um somu tíð at styrkja um kappingareftirlitið, samstundis sum atlit verða tikin at brúkaratrygd.

Náttúruutilfeingi

Livistøðið hækkar, um lønin til arbeiðsmegina, vinningsbýtið til kapitalin og avkastið til eigarar av náttúruutilfeinginum hækkar. Tað eru fyrítøkurnar við høgum framleidni, sum eru best førar fyri at lona framleiðslumiðlunum, og tí eiga ongar forðingar at verða fyri, at hesar fyrítøkur fáa hendur á framleiðslumiðlunum í friari og javnbjóðis kapping við onnur. Ætlanir og stóðan innan aling, kolvetnisvinnu og landbúnað eru, at:

- Skipan skal gerast fyri, hvussu tilfeingisrenta kann skipast, ið tekur hædd fyri, at kappingin um framleiðslumiðlarnar verður javnsett, og at mest framleidnu fyrítøkurnar umsita alitilfeingið.
- Aliumhvørvið ikki má ovbyrjast, og alarar skulu eggjast til at umsita aliøkini lívfrøðiliga rætt.
- Karmarnir um kolvetnisvinnuna eru sum heild skipaðar á nøktandi hátt.
- Skipan skal setast í verk, sum tryggjar, at mest framleidnu bøndurnir sleppa at gagnnýta landsjørðina.

Trygging

Tryggingarmarknaðurin í Føroyum er ikki frælsur, tí meginreglan er, at føroyingar kunnu ikki tekna tryggingar uttanlands, eins og útlenskt feløg ikki kunnu reka tryggingarvirksema í Føroyum. Tey føroysku tryggingarfeløginu hava eisini avmarkaðar møguleikar at reka tryggingarvirksema uttanlands, eitt nú í ES- og EBS-londum.

Nærum øll tann føroyska eftirlønaruppsparingin verður sett í útlenskt virðisbrøv. Hetta kemst m.a. av lógarkravinum um, at pensjónsuppsparing skal setast í virðisbrøv, sum eru

skrásett á virðisbrævamarknaði. Hetta er ein forðing fyri, at peningurin ikki kann setast í føroysk aktiv. Ætlanin er at seta hesi tiltøk í verk: tryggingarlóggávan skal dagførast og vera í samsvari við ES-lóggávu, útlendsk tryggingarfeløg fara at fáa móguleika at virka í Føroyum og at bjóða føroyingum tænastr sínar, og samstundis fáa føroysk tryggingarfeløg atgongd til útlenska marknaðin. Føroyingar skulu hava frælsi at tekna tryggingar uttanlands, og lættari skal vera at seta eftirlønarkapital í óskrásett virðisbrøv, tó við atliti at váðanum, ið kann standast av hesum.

Matvøruøkið

Kappingin við láglønarlondini gerst størri, bæði hvat viðvíkur rávørukeypi og at selja liðugvøru. Kappingarparameturin er ikki bert prísur, men fevnir eisini um góðsku, brúkaravernd, sporføri og burðardygd.

Ætlanin er at fremja gransking, menning og nýskapan av fiskavørum, t.d. við at stovna granskarapark, har fyrítøkur kunnu fara undir verkætlanir um nýggjar fiskavørum, gagnnýtslu av hjávørum til matvøru- og heilivágsídnaðin, umframt nýtslu av biotøkni í fiska- og akvakulturframleiðslu. Ætlanin er eisini at útvega neyðuga orku til at tryggja framhaldandi arbeiðið at dagføra regluverkið á matvøru- og veterinerøkinum, og til at styrkja um eftirlitið, so at føroyskar fiska- og akvakulturvørum lúka allar góðsku- og heilsutreytir. Harumframt skulu vit bera so í bandi, at almennar skipanir ikki forða fyri, at alivinnan kann sertifiserast sum burðardygg.

Vinnugransking

Gransking og vitanarspjaðing eru ein partur av gróðrarbotninum fyri nýskapan. Biotøkniliga granskingin í Føroyum, herundir gransking í matvørum, fólkaheilsu (serliga ílegugransking) og djóraheilsu eru øki, ið hava stórar móguleikar, tá ið umræður at skunda undir m.a. nýtsluna av nýggjari tøkni. Til tess at skapa bestu karmar fyri vitanarspjaðing og gransking á nevndu økjum, er ætlanin at seta á stovn granskarapark, ið skal hava stóði í tøkniligum granskingarvirksemini, sum framleiðir og spjaðir vitan, tí granskarar og privatar fyrítøkur samstarva og “búgva” í sama umhvørvi. Tað yvirskipaða málið við granskaraparkini er m.a. at handilsgera granskingar og kanningarúrslit, at fremja nýskapan í fyrítøkum, at menna nýggjar fyrítøkur og draga fyrítøkur til Føroya, eins og at menna sambond og samstarv millum gransking og vinnu.

Ætlan fyri íverksetan

OECD allýsir íverksetan sum ta dynamisku tilgongdina, ið er at finna búskaparligar móguleikar, og á hesum grundarlagi at menna, framleiða og selja vørum og tænastr. Týðandi faktorar fyri íverksetan eru: íverksetanarhugburður, íverksetaraskipanir, fíggjarmóguleikar, skattlig viðurskiftir, greiðir lógarkarmar og reglur, umframt ein smidlig, almenn fyrisiting. Arbeitt verður við ætlanum á nevndu økjum, herundir skal alast fram ein íverksetarahugburður í føroyska samfelagnum, samstundis sum virkað verður fyri at broyta viðtøkurnar hjá Framtaksgrunninum, so at grunnurin oftari enn nú leggur seg eftir at gera íløgur í nýtt virksemini við tolnum og váðafúsum kapitali. Endamálið er at skapa gróðrarbotn fyri fáa fleiri nýggjar fyrítøkur, herundir vitanargrunndaðar fyrítøkur, sum skulu hava umstøður fyri at handilsgera hugskot og granskingarúrslit. Landsstýrið ætlar at samskipa stuðulsskipanir sínar til tess at geva vinnuligum verkætlanum við handilsligum móguleikum lættari atgongd til kapital, og fer at skapa góðar karmar fyri einum venturekapitalmarknaði og granskingar- og sáðkapitalgrunnum.

Marknaðarføring av Føroyum sum ferðamanna- og íløguland

Vaksandi kappingin í ferðavinnuni setur stór krøv til at marknaðarføra Føroyar sum ferðamál. Neyðugt er at vera sjónligur, at fylgja við, og at duga at nýta kunningartøknina fyri at standa seg í kappingini.

Fyrirreikað verður samanlegging av Menningarstovuni, Ferðaráði Føroya og Vinnuframagrundinum, har høvuðsuppgávurnar m.a. verða at menna ferðavinnuna í Føroyum og at marknaðarføra Føroyar sum ferðamannaland, at birta upp undir nýskapari og íverksetan, at ráðgeva um íverksetan og gera íverksetaraportal og at marknaðarføra Føroyar sum íløguland.

Samferðsla

Fysiska undirstøðukervið í Føroyum, serliga vegnet, ferjur og floghavn, er sum heild væl útbyggt. Allar íløgur, sum gera tað lættari, skjótari ella biligari at ferðast, økja um flytførið og samskiptið, tó at tað yil so vera, at summar íløgur í samferðslukervið eru figgjargiliga skynsamari enn aðrar. Ásannaður verður stóri týðningurin av eini góðari samferðsluætlan, og at tað er umráðandi at arbeiða skjótt við fáum verkætlanum, heldur enn seint við fleiri. Nýggj samferðsluætlan skal tí gerast, út frá m.ø. hesum yvirskipaðu atlitum:

- Flogvøllurin í Vágum skal útbyggjast
- Hildið verður áfram við kanningunum av einum framtíðar flogvølli í Føroyum
- Tikið verður undir við ætlanini at gera undirsjóvartunnil millum Skálafjørðin og Havnina
- Kannigarar av undirsjóvartunli til Sands og nýggjari farleið til Suðuroyar halda fram

Verkætlanin at gera tunnili millum Øravík og Hov er boðin út, og væntandi verður farið undir arbeiðið í september.

Landsstýrið og danska stjórnin eru samd um at dagføra flogvøllin í Vágum, herundir at leingja vøllin. Í hesum sambandi er settur ein serfrøðingabólkur, sum skal áseta tøkniliga og búskaparliga grundarlagið fyri dagføringini.

Síðstu árin er loftferðslan nógvastaðni farin frá at vera ein stýrd vinna til at vera ein vinna í kapping. Hetta er ikki galdandi fyri loftferðsluna til og úr Føroyum, og føroysk flogfeløg kunnu heldur ikki arbeiða frítt í øðrum londum. Landsstýrið hevur tí tikið samband við dansku stjórnina og ES fyri at koma upp í sokallaða triðja loftferðslupakkan ella aðra líknandi skipan fyri at skapa størri kapping á føroyaleiðini, og fyri at geva føroyskum flogfelögum høvi at bjóða seg fram í Evropa. Fyri at menna flogferðsluna til og úr Føroyum er ætlanin at avtaka ferðaavgjaldið.

Stórir tørvur er á at dagføra lógarkarmarnar um havnavirksemi. Verandi reglur eru bæði ófullfiggjadar og ótíðarhóskandi. Bæði myndugleikar og havnaeigarar hava víst á tørvin á einari nýggjari havnalóg, sum greiðari ásetur myndugleikauppgávur og reglur annars, m.a. um havna- og redmørk, rakstrarformar o.t. Uppskot til lögtingslóg um havnir verður lagt fyri lögtingið í hesi tingsetuni.

KST-nýtsla

OECD-kannigarar vísa, at nýtslan av kunningar- og samskiptistøkni (KST) í einum samfelagi hevur stóran týðning fyri produktivitatin í búskapinum, og harvið eisini fyri

búskaparvøxturin. Landsstýrið er tí samt um, at tað almenna hevur týðandi uppgávur, tá ið tað snýr seg um at menna KST-nýtsluna í Føroyum. Í hesum sambandi verður dentur lagdur á meginregluna í KT-vinnupolitikkinum um, at føroysk KT-virki skulu hava møguleika at bjóða seg fram, tá ið landinum tørvar KT-tænastur. Umfatandi KST-ætlan er gjørd við m.a. hesum málum og ætlanum:

- Útbreiðslan av breiðbandi skal við árslok í 2006 vera í minsta lagi 15%, og við árslok í 2008 skal hon vera millum 5 tær bestu í OECD
- Í 2006 skulu allir føroyingar hava høvi til ókeypis at ognar sær eina talgilda undirskrivt. Í minsta lagi 30% av øllum føroyingum skulu hava útvegað sær talgilda undirskrivt í 2007
- Almenna fyrisitingin skal miðvíst talgildast, so at borgarar og virki kunnu avgreiða viðurskifti síni við tað almenna elektroniskt
- Stovnsetast skal ein felags KT-rakstrardepil fyri tað almenna, so at lættari verður hjá almennum leiðslum at lúka galdandi trygdarkrøv

Ferðslutrygd

Í farnu tingsetu var aðalorðaskifti um 0-hugsjónina, har yvirskipaða málið er, at eingin skal doyggja ella verða álvarsliga løstaður í ferðsluni. 0-hugsjónin fekk breiða undirtøku í tinginum, og ætlanin er nú at gera ítøkiligar broytingar í ferðslulógini til tess at nærkast hesum máli.

Tað er staðfest, at ungar bilførarar hava verið við í meira enn helvtini av teimum ferðsluóhappum, har fólkaskaði hevur verið, og tí verður í hesari tingsetu lagt fram uppskot um broytingar í ferðslulógini, sum serliga er snýr seg um ungar bilførarar.

Olja og orka

Í seinna útbjóðingarfarnum at leita eftir og framleiðslu av kolvetni vórðu í januar latin 8 oljufølgum 7 leitiloyvi. Arbeiddsskráirnar, sum eru avtalaðar, fevna um seismiskar og aðrar kanningar, umframt viðgerðir og tulkningar av innsavnaðu upplýsingunum, ið hava til endamáls at búna økini, soleiðis at farast kann undir leitiboringar. Tvey av loyvunum innihalda ásetingar um, at farast skal undir leitiboringar í seinnu skeiðunum av loyvunum. Hetta eru týðningarmikil stig á leiðini at staðfesta, um farast kann undir vinnuliga kolvetnisframleiðslu í framtíðini á føroyskum øki.

Í Føroyum er eingin orðaður orkupolitikkur ella nútímans lóggáva, sum samskipar virksemin í sambandi við framleiðslu, flutning og sølu av ravmagni. Sitandi landsstýrissamgonga hevur sett sær sum mál at fáa hesar spurningar á politiska dagsskrá, og ein arbeidsbólkur er settur at arbeiða við spurningunum. Aftur at arbeidsbólkinum er settur ein hoyringsbólkur at veita fakligan serkunnleika, og til at umboða samfelagslig og vinnulig áhugamál í arbeiðinum.

Endamálið við arbeiðinum er at orða uppskot til yvirskipaðan orkupolitik og elveitingarlóg. Dentur verður lagdur á, at framtíðar orkuútbygging skal fara væl við náttúruni, at varandi orkukeldur verða gagnnýttar best møguligt, at orkusparandi tiltøk verða framd, og at gransking og royndarvirksemin á teimum økjum, sum orkupolitikkurin fevnir um, verða stímbrað. Arbeiðið við at orða ein orkupolitik og elveitingarlóg verður væntandi liðugt á sumri í 2006.

Arbeidsmarknaður

Tað eru ikki serligar arbeidsmarknaðar rættarreglur í Føroyum, sum snúgva seg um, hvussu trætumál og spurningar um sáttmálabrot kunnu loysast við atliti til skjóta viðgerð, soleiðis at samfelagslig áhugamál verða havd í huga, og fyri at hjálpa tí parti, sum er fyri sáttmálabroti, skjóta uppreisn. Eisini er lóg um seming gomul og ótíðarhóskandi, umframt at hon bert fevnir um partar av arbeidsmarknaðinum.

Í samráð við partarnar á arbeidsmarknaðinum er tí nevnd sett at gera uppskot til skipan at loysa trætur á arbeidsmarknaðinum, so skjótt tær koma í. Harumframt skal nevndin gera uppskot til nýggja lóg um seming, ið skal fevna um allan arbeidsmarknaðin og hóska til nútíðar føroyska arbeidsmarknaðin og siðvenju.

Lógirnar fyri barsilsskipan og arbeidsløysisskipan verða endurskoðaðar.

MENTAMÁL

Heimurin gerst støðugt minni, og ávirkanin uttanífrá økist í hvørjum. Samstundis sum hetta kann hava stórar fyrimunir við sær, er eyðsæð, at avbjóðingarnar fyri eina so lítla tjóð sum okkara eru stórar – ikki minst, tá ið vit hugsa um mentan og mál okkara. Neyðugt er tí at vera á varðhaldi, samstundis sum vit eiga at betra um førleikan í fremmandamálum og í mentanarfatan.

Fólkaskúlin

Í síðstu tingsetu vórðu broytingar gjørdar í fólkaskúlalógini. Fakligi førleikin í enskum verður styrktur, nú byrjað fer at vera við undirvísing í enskum eitt ár fyrr enn áður. Størri sjálvræði er latið skúlaleiðslum, sum nú saman við skúlastýrunum skulu seta lærarar í starv og loysa teir aftur úr starvi. Arbeitt verður framvegis við at skipa øðrvísi undirvísingartilboð til teir næmingar, sum ikki trívast í fólkaskúlanum.

Skúlastýrisvalini vera nú samstundis sum bý-/bygðaráðsvalini, men arbeitt verður við at tillaga reglugerðina fyri valini soleiðis, at tað í framtíðini ikki verður so torført at fáa fólk at vísa skúlastýrisvalunum ans.

Mentamálaráðið er farið undir at fyrireika føroyska luttøku í PISA-kanningini komandi vár, og sum liður í hesum verður ein PISA-undankanning í septembermánaði í ár. Við PISA-kanningini verður møguligt at fylgja við gongdini hjá føroyskum næmingum í mun til næmingar í øðrum londum, og harvið nýta hesar kanningar sum menningaramboð í skúlaverkinum. Úrslitini av kanningunum seinastu árin hava fingið ein vaksandi leiklut í orðaskiftinum um skúla og útbúgvingspolitikk kring heimin. Endamálið við føroysku luttøkuni er at staðfesta, hvussu skúlaverk og næmingar okkara eru fyri samanborið við skúlaverk og næmingar í øðrum londum, og hvat vit eiga at gera fyri alla tíðina at betra um skúla okkara.

Undankanningin verður 8. september í ár, og her fer serligur dentur at verða lagdur á at kanna lesiførleikan hjá næmingunum í 10. flokki. Í mars í 2006 luttaka Føroyar í altjóða PISA-kanningini, har 58 lond eru við. Í hesi kanningini verður dentur serliga lagdur á at kanna førleikan í náttúruvísindum hjá næmingunum, sum ganga í 9. flokki.

Skúli til ung brekað og sernámsfrøðiliga økið

Fyrst í junimánaði var umbyggingin av skúlahølunum í Runavík liðug, og hølini vóru tikin í nýtslu beinanvegin. Fyrsta skúlatilboð til brekaðar næmingar eftir fólkaskúlaaldur er sostatt veruleiki. Hetta er eitt stig á vegnum at bøta um støðuna hjá teimum menningartarnaðu, soleiðis at tey kunnu klára seg alt betur sjálv, samstundis sum teimum stendur ein virðilig vaksnamannatilvera í boði.

Arbeitt verður við at fremja umfatandi broytingar á sernámsfrøðiliga økinum. Hesar broytingar hava støði sítt í tilmælinum um sernámsfrøði frá 2001 og í aðalorðaskiftinum á lögtingi í februar 2003. Harumframt eru atlit eisini tikin at sjónarmiðunum hjá áhugafeløgum í hesum sambandi. Høvuðstættirnir í tí nýggju skipanini eru ein felags greiningarmiðstøð, umframt sertænastueindir kring landið, sum skulu ráðgeva skúlum, foreldrum og myndugleikum. Miðað verður ímóti at flyta ráðgevingina nærri at brúkaranum, at skapa heildarloysnir og at samskipa tiltøkini kring tað einstaka barnið.

Fyrireikingar verða gjørdar í lötuni at seta á stovn royndarskipan við einari sertænastueind í Eysturoynni og einari í Tórshavnar kommunu. Fyrireikingararbeiðið er í gongd, og samráðst verður við kommunurnar um at seta skipanina í verk longu í heyst.

Ein annar partur av hesum arbeiði er at skipa viðurskiftini kring Sernámsdepilin. Sambært løgtingslóg nr. 50 frá 9. mai 2005 um serskúla verður Sernámsdepilin almennur serskúli við egnum skúlastjóra, skúlastýri og egnari játtan frá 1. januar í 2006.

Miðnám

Málið frameftir er at tryggja, at allir næmingar skulu hava eina útbúgving eftir loknan fólkaskúla. Arbeitt hevur verið við at fyrireika eina endurskoðan av teimum gymnasialu útbúgvingunum, og er arbeiðið nú komið so langt, at nevnd verður sett seinni í ár at gera uppskot til eina nýggja skipan.

Landsstýrið ætlar framvegis at raðfesta skúlabygging frammarlaga, tí fleiri miðnámsskúlar arbeiða undir ónøktandi umstøðum. Løgtingið hevur samtykt at byggja skúladepil í Suðuroy, har miðnámsskúlin í Suðuroy og Heilsuskúlin verða samanbygdur. Arbeiðið er sett í gongd, og ætlandi skal hesin skúladepil standa liðugur við árslok í 2007. Somuleiðis hevur lögtingið samtykt at byggja Fiskivinnuskúla í Vestmanna, og ætlanin er at hava hann lidnan á sumri í 2007. Hildið verður áfram at fyrireika bygging í Marknagili, sum í fyrsta umfari fer at fevna um Tekniska Skúlan og Handilsskúlan. Samstundis er ætlanin at gera ábøtur og møguligar útbyggingar í Hoydølum. Harumframt verður arbeitt við uppskoti um at útbyggja Tekniska Skúlan í Klaksvík.

Yrkisútbúgvingar

Stórir tørvur er á útbúnum fólki í matvøruyrkinum, eitt nú at matgera á stovnum og matstovum. Arbeitt verður við at kanna møguleikarnar fyri at seta á stovn yrkisútbúgvingar á hesum øki, og í umbúna er eisini at lýsa tørvinn á útbúgvingum í ferðavinnu.

Virksemið í yrkisskúlunum gerst alt meiri fjøltáttað, og í hesum sambandi hevur lögtingið samtykt lóg um stuttar framhaldsútbúgvingar á yrkisskúlunum. Tekniski Skúlin í Tórshavn fer í august undir nýggja byggitøkningaútbúgving, sum vinnan hevur víst áhuga fyri. Hildið verður, at hetta útbúgvingarøki fer at hava vaksandi áhuga tey næstu árin, og tað verður tí ein avbjóðing hjá skúlunum saman við vinnuni og myndugleikunum at koma ásamt um, hvussu hesin áhugi gagnar øllum pørtum.

Tørvurin á útbúnum starvsfólki á eldraøkinum veksur, og tí verður arbeitt við at seta á stovn heilsurøktaraútbúgving, ið byggir á heilsuhjálparaútbúgvingina, ið nú er. Miðað verður eftir at leggja uppskot til nýggja og dagfórda lóg um heilsuhjálpara- og heilsurøktaraútbúgving fyri lögtingið í hesi tingsetu, og at heilsurøktaraútbúgvingin byrjar á vári í 2006.

Hægri lestur og gransking

Hægri útbúgvingarnar í Føroyum eiga at samskipast undir einum stovni ella depli. Skal slík samskipan gera fulla nýttu og harumframt vera í betri samljóði við samfelagstørvin, er neyðugt, at Fróðskaparsetur Føroya fær nýggjan og smidligari bygnað. Sum fráboðað í løgmanróðuni í fjør verður arbeitt við at broyta verandi lóg um Fróðskaparsetur Føroya. Í hesum sambandi verður skotið upp, at ovasta leiðslan fyri Fróðskaparsetrið lutvíst skal vera uttan fyri Setrið, og at rektarin frameftir verður settur.

Ein samskipan av hægri útbúgvingum fer eisini at lata upp fyri nýggjum granskingarøkjum. Fleiri av granskingarstovnunum eru smáir og orkulítir hvør sær, og tí eigur at verða hugt at øllum tí almenna granskingarbygnaðinum fyri at vita, um hann kann skipast øðrvísi. Bæði fyri at kunna fullnýta hann, men eisini fyri at loysa upp fyri tilfeingi til tess at skapa fortreytir fyri størri granskingarligum og samfelagsligum vinningi sum heild. Uppskotið um eina granskarapark er eisini partur av hesum.

Endurskipanin av lærara- og námsfrøðiligu útbúgvingunum er væl ávegis. Hetta arbeiði snýr seg um innihaldið í útbúgvingunum og kann tí gerast liðugt, óheft av nevndu samskipan av hægri útbúgvingunum.

Til tess at sameina tær almennu játtanirnar til gransking, má verandi bygnaður broytast. Aðalmálið er at tryggja sambandið millum granskingarpolitikk, verkliga úttinging og stuðulsumsiting, so at vit fáa ein samanhangið bygnað millum hesi øki. Ætlanin er at seta á stovn eitt vísindaráð, ið skal orða ein yvirskipaðan granskingarpolitikk, raðfesta og tryggja fígging. Í hesum ráði skulu sita politisk umboð, eins og umboð fyri vinnuna og granskingina.

Ein týðandi fyritleykt fyri at menna føroyska gransking, er at veita henni atgongd til norðurlendsku og evropeisku granskingargrunnarnar, (ES-rammuprogrammin). Landsstýrið hevur sett gongd á hetta arbeiði.

Mentan

Vit eiga eitt sterkt og fjølbroytt mentanarlív, og føroysk list søkir alsamt fleiri útlenskar marknaðir og hevur eisini vunnið sær fótafesti til stóran heiður fyri Føroyar. Tann skapandi, listarlíga tilgongdin hevur í sjálvum sær eisini stórt virði í búskaparligum høpi, bæði alment og privat. Tað kundi verið ynskilig, at virkir og stovnar vóru eitt sindur raskari at gagnnýta kreativa tilfeingið hjá væl lærdu listafólkum okkara.

Týðningurin av tí sjálvbodna mentanararbeiðinum má ikki undirmetast, tí hetta er berandi megi undir stórum parti av mentanarlívinum. Tí verður arbeitt við at orða ein yvirskipaðan barna- og ungdómsmentanarpolitikk eins og ein almennan ítróttapolitikk. Eisini skulu gerast ítøkiligar atgerðarætlanir fyri økini.

Samsvarandi áheitan lögtingsins verður farið undir at orða ein almennan málpolitikk. Hetta er sera týðandi arbeiði. Eisini á hesum øki skal gerast ein menningarætlan fyri teir ymsu tættirnar í málpolitikkinum til tess at styrkja og menna støðuna hjá málinum.

1. januar í ár vórðu Útvarp Føroya og Sjónvarp Føroya samanløgð í ein stovn, ið hevur fingið heitið Kringvarp Føroya. Eftir er at gera lóggávu fyri økið. Ætlanin er at loysa hetta mál í tveimum stigum: Fyrst verður uppskot um bráðfeingis og átrokandi broytingar á kringvarpsøkinum lagt fyri lögtingið. Hesar broytingar fevna um uppskot til stýri fyri stovnin, soleiðis at flestu heimildir landsstýrismansins verða latnar stýrinum, sum stjórin so vísir til. Harumframt er ætlanin at seta eina fjølmiðlanevnd at gera uppskot til ein langtrøkkandi og visioneran fjølmiðlapolitikk, og hugsanin er at lýsa og útgreina fjølmiðlastøðuna við atliti at kringvarpsøkinum – bæði alment og privat – tíðindabløðunum, interneti o.t.

Arbeitt verður við at gera føroyska upphavsrettarlóg og at fáa hetta øki á føroyskar hendur.

Arbeitt verður við at samskipa stovnarnar, ið umsita mentanararvin. Uppskot til lögtingslóg verður lagt fyri tingið í heyst, so at neyðug heimild fæst at leggja Landsbókasavnið, Landsskjalasavnið, Fornminnissavnið og Náttúrugripasavnið í ein stovn. Eisini er neyðugt at gera broytingar í lógargrundarlagnum fyri tey einstøku fakøkini.

Útbúgvingarstuðul

Føroyar hava eina góða útbúgvingarstuðulsskipan. Á nøkrum økjum er tørvur á betringum, eitt nú í sambandi við barnsburð. Játanin til útbúgvingarstuðul er økt nógv síðstu árin, og framrokningar vísa, at hon fer framvegis at vaksa munandi. Í hesum sambandi verður arbeitt við at kanna, um til ber at skipa útbúgvingarstuðulin øðrvísi.

Norðurlendskt mentanarsamstarv

Norðurlendska mentanarsamstarvið er merkt av, at stórar bygnaðarbroytingar henda á økinum. Hóast mentamálaráðharrarnir í samtykt síni um broytingar hava roynt at tryggjað mentanarlígu áhugamálini hjá sjálvstýrandi londunum, fara broytingar at seta stór krøv til mentanarlív okkara. Eingin ivi er tó um, at tað fer at kunna laga seg til hesar nýggju avbjóðingar.

Kirkjan

Arbeiðið at yvirtaka fólkakirkjuna heldur fram. Arbeidsbólkur, umboðandi Mentamálaráðið og Stiftstjórnina, arbeiðir framvegis við at gera uppskot til fullfíggað lógarverk. Ætlandi verður uppskotið liðugt á vári í 2006, soleiðis at tað tá kann fara til hoyringar hjá øllum pørtum. Miðað verður eftir, at fólkakirkjan er á føroyskum hondum 1. januar í 2007.

ALMANNA- OG HEILSUMÁL

Fremstu almanna- og heilsupolitisku mál okkara eru, at fólkíð skal trívast, mennast og fjølgast í landi okkara. Hetta skal gerast við at tryggja øllum borgarum neyðugur umstøður fyri góðum lívskorum í einum vælskipaðum vælferðarsamfelag, har sínámillum ábyrgdin millum borgaran og myndugleikan eins væl og samhaldsfestið millum øll verður sett í háseti.

Sama hvussu sosiala og persónliga støða teirra er, skulu allir borgarar hava rættindi og atgongd til tær almanna- og heilsutænastur, sum teimum tørvar. Hetta setur støðug politisk

krøv til innihaldsliga, bygnaðarlaga og fíggjarliga menning av vælferðarskipanum okkara. Tí seta vit okkum mál og leggja ætlanir fram í tíðina.

Almannalóggáva og forsorg

Tørvur er á munagóðum framtøkum á almannaðøkinum, bæði viðvíkjandi lóggávu og tænastum. Trupulleikarnir eru m.a. vantandi regluverk, og hetta avmarkar gjøgnumskygnið og harvið eisini rættartrygdina hjá borgarunum. Ógreið markamót eru eisini millum ymsar myndugleikar, og tað eru eisini økir, sum verandi almannalóggáva ikki fevnir um.

Arbeitt verður við at laga almannalóggávuna til føroyskan tørv og viðurskifti. Fyrst verður arbeitt við at útgreina galdandi forsorgarlóg og siðvenju á økinum - í fyrsta umfari við at lýsa tilboð og tænastur til familjur við førleikaskerdum børnum. Ætlanin er at leggja eitt lógaruppskot fyri lögtingið á heysti í 2005. Harnæst skulu tilboð og tænastur til vaksin fólk við skerdum førleika lýsast. Talan er um veitingar í sambandi við eitt nú viðgerð, bústað, heiligvág og hjálpartól. Í umbúna er eisini at betra um móguleikan at fáa endurbúgving, t.d. at broyta ásetingarnar, soleiðis at stuðul verður veittur fólki undir endurbúgving, sama hvat inntøkan hjá hjúnafelaganum er.

Virgisætlan fyri brekað-politikk

Ein virkisætlan fyri brekað-politikk skal leggjast. Endamálið er at koma longur áleiðis fram ímóti tí atkomiliga samfelagnum, sum gevur førleikaskerdum borgarum somu móguleikar at vera við í samfelagsvirkseminum sum øðrum borgarum. Virkisætlanin tekur støði í fyrimyndarreglunum hjá ST um at veita fólki við breki javnlíkar móguleikar.

Virgisætlanin skal leggja dent á atkomu, sektorábyrgd, bústaðarmóguleikar, útbúgving, arbeiðsmarknað og viðgerð/eftirviðgerð. Nýggj byggilóg og røtt tøkni skulu geva fólki við breki atkomumóguleikar til almennar bygningar, samferðslukervið og aðrar samfelagsligar hentleikar. Eisini eiga fólk við breki at fáa so góðan lut, sum til ber, í framgongdini á KT-økinum.

Við sektorábyrgd skal greitt skil gerast á, hvør skal veita fólki við breki tær samfelagstænastur, sum teimum tørvar. Við nýggjum bústaðarpolitikki skal bústaðarmarknaðurin gerast fjølbroyttari, so at eisini fólk við breki kunnu velja sær búgving eftir tørvi. Ætlanin er út frá álitinum at gera eina virkisætlan fyri brekað, sum væntandi verður liðug á vári 2006.

Pensjónsreformur

Ógvuliga stórir munur er á pensjónsviðurskiftunum hjá borgarunum, og verður einki gjørt, fer munurin bara at vaxa og elva til stórar, sosialar ójavnar í eldraárum. Utreiðslurnar til tær skattafíggjaðu pensjónirnar eru somuleiðis nógv øktar og verða ein alt tyngri byrða hjá tí almenna, um ikki stig verða tikin at greiða trupulleikan.

Tí skulu vit fremja ein pensjónsreform, har ein komandi pensjónsskipan skal hvíla á trimum sulum: fólkapersjónini, samhaldsfasta og eini eftirlónaruppsparing eftir avtalu millum løntakarar og arbeiðsgevarar. Við fólkapersjónini og samhaldsfasta fæst ein rímlig minstapersjón, og verður eftirlónaruppsparingin afturatløgð, kann hetta geva fólki eina tryggja inntøku í pensjónsárum.

Ein arbeiðsbólkur við umboðum fyri arbeiðsmarknaðin og landsstýrið er settur at greina pensjónsviðurskiftini og at koma við uppskoti um, hvussu eftirlónaruppsparingin kann fáast at hóska í nýggju pensjónsskipanini. Átakið kann setast í verk við sáttmála á

arbeiðsmarknaðinum ella við lóg. Tilmælið frá arbeiddsbólkinum verður væntandi handað landsstýrismanninum á vári í 2006, og út frá hesum fer landsstýrið at gera av, hvussu ein ítøkiligur pensjónsreformur skal setast í verk.

Ráðgevandi toymi fyri kvinnur

Farið er undir arbeiddið at skipa eitt ráðgevandi toymi. Uppgávan hjá toyminum verður at upplýsa ungar gentur og kvinnur um fyriryrging, ráðgeva um fosturtøku og at stuðla barnakonur og stakar uppihaldarar, ið liva undir truplum viðurskiftum. Toymið skal veita teimum neutrala og holla ráðgeving í ivasurningum av m.a. heilsuligum, sálarligum og átrúnarligum slagi, so at tær verða betur førar fyri at taka egna avgerð. Ráðgevingin er ætlað sum eitt tilboð til kvinnur. Dentur verður lagdur á, at kvinnurnar sjálvar ráða fyri, um tær taka av hesum tilboði ella ikki, eins og tær sjálvar gera av, hvønn ella hvørjar ráðgevar í toyminum tær vilja tosa við. Ráðgevingin skal vera ókeypis og anonym, og hon skal ikki koma í staðin fyri, men heldur at vera eitt ískoyti til ta ráðgeving, sum tað almenna longu veitir.

Eldraøkið

Á eldraøkinum snýr tað fyrsta og tyngsta takið seg um at nøkta tann stóra tørvin á røktarheimum og sambýlum. Hetta verður m.a. gjørt við nýggjari verklagslóg um ætlan fyri íløgurnar á økjum, sum landið og kommunurnar samstarva um.

Fyrisitingarliga skal farast undir at skipa tey ymsu tilboðini í eldrarøktini í eina samanhangandi eind, har ábyrgdarbýtið er greiðari enn nú. Heimarøktin skal standa fyri hesum arbeiddi, og høvuðsendamálið er, at tað altíð skal vera tørvurin hjá tí einstaka, sum er avgerandi fyri, hvat tilboð, ið víst verður til.

Ætlanin er eisini at gera eina royndarskipan, har fyrisitingarliga og fíggarliga ábyrgdin av eldraøkinum verður latin ávísnum kommunum ella kommunuøkjum, sum verða hildin at kunna taka á seg hesa uppgávu. Endamálið er at vita, um eldraøkið verður betur umsitið kommununalt enn undir galdandi skipan.

Fólkaheilsa

Ein fólkaheilsupolitikkur fyri komandi trý árinum verður nú framlagdur. Við fólkaheilsuætlanini er aðalmálið at fjálga um almennu heilsustøðuna og at minka um heilsuligar ójavnar, ið standast av sosialum orsökum.

Fólkaheilsuætlanin er í tveimum pørtum. Tann hagtalsligi, sum skal gera okkum før fyri at fylgja við fólkaheilsuni, og so tað ítøkiliga, heilsustimbrandi arbeiddi. Komandi árinum er tað mál landsstýrismansins, at vit tilevna vælvirkandi eftirlitsskipanir, so at vit kunnu fylgja við almennu heilsustøðuni, sjúku- og deyðstíttleika og heilsuligum vandamálum.

Viðvíkjandi beinleiðis fyriryrgjandi átøkum ber ikki til at fara eftir øllum í senn, men næstu árinum eigur dentur at verða lagdur á at fáa fólk at røra seg meira, at eta meira frukt og grønmeti og at roykja minni. Byrjað verður í skúlunum, soleiðis at skúlabørn hava frukt og grønmeti í boði, umframt vatn og mjólk. Longu í ár eru avsettar 4 mió. kr., sum kommunur kunnu søkja um at part av til tess at bjóða skúlabørnum heilsugóðan mat. Harumframt eigur heilsuverkið at vera við til at avmarka strongd, serliga á arbeiddsplássunum. Ætlanin er at seta somu upphædd av komandi ár. Eins og í fjør verður aftur í ár skipað fyri fólkaheilsurenning, helst í septembarmánaði.

Tann hagtalsligi parturin av fólkaheilsuætlanini er at savna saman hagtøl úr øllum heilsuverkinum, og lutvíst eisini uttan fyri heilsuverkið, soleiðis at til ber at meta um heilsustøðuna í Føroyum og samanbera hana við støðuna í grannalondunum. Umframt at greina heilsustøðuna, eigur kanningin eisini at lýsa tørvin og nýtsluna av heilsuverkstænastum og varpa ljós á teir lívsvanar, sum hava týðning fyri heilsuna og umhvørvið, bæði heima og í arbeiði.

Skipan av heildarpsykiatri

Eitt miðvíst arbeiði at skipa eina heildarpsykiatri, ið fevnir um sjúkrahúspsykiatri, økispsykiatri og sosialpsykiatri, er farið í gongd. Vit hava í nógv ár onga økispsykiatri havt, og sosialpsykiatriin, sum millum annað fevnir um bústaðir til sálarveik, hevur ikki virkað nøktandi. Hetta skapar stórar trupulleikar í sjúkrahúspsykiatriini á psykiatriska deplinum á Landssjúkrahúsinum. Arbeitt hevur verið við at seta á stovn eitt ambulat/økispsykiatriskt toymi, sum hevur um hendi alla eftirviðgerð av áður innløgðum sjúklingum. Ætlanin er at útbyggja økispsykiatrisku tænastráta við m.a. at seta økispsykiatriskar sjúkrarøktarfrøðingar, sum fara at arbeiða úti í økinum í samstarvi við toymið á deplinum.

Annað stig, ið tikið er, og sum framhaldandi verður raðfest frammarlaga í 2006, er at útvega bústaðir og onnur sosial tilboð til tey sinnisveiku. Peningur er avsettur til at keypa eitt sambýli í ár, umframt at bygginevnd er sett, ið skal koma við uppskoti um at byggja sambýli til teir tyngru brúkararnar í skipanini.

Møguleikarnir at útbyggja millum annað eina barna- og ungdómspsykiatriska deild á psykiatriska deplinum økjast, so hvørt sum ein økis- og sosialpsykiatri kemur at virka, og teir liðugt viðgjørdu sjúklingarnir kunnu útskrivast frá deplinum. Tørvurin á eini tilíkari deild er stórir og serliga sjónskur, tá ið talan er um børn og ung við m.a. etingarólagi, atferðarólagi og menningarórogv. Hetta fer eisini at geva nógv betri móguleikar at viðgera hesar bólkar í Føroyum, og samstundis sleppa undan at senda teir til dýrar viðgerðir uttanlands.

Fjølbroyttir bústaðarmøguleikar

Stórir tørvur er á meiri fjølbroyttari bústaðarbygging. Og tørvur er á nýggjum lógarregluglimum og figgjartilboðum til tess at stuðla ella birta upp undir ein bústaðarmarknað við fjølbroyttum bústaðarmøguleikum. Tí verður farið undir at fremja ein bústaðarpolitiskan reform í hesum stígv:

- Húsálansgrunnurin og Íbúðagrundurin verða við lóg umskipaðir til eitt alment partafelag, sum fær til uppgávu at veita figging til bústaðir til fólk við serligum tørvi
- Nýggja, almenna bústaðarpartafelagið fær sum stovnsfæ eina upphædd, ið svarar til ein triðing av söluvirðinum á Húsálansgrunninum og Íbúðagrundinum
- Bjálvingarstuðulgrunnurin verður avtikin, og nýggja bústaðarpartafelagið fær til uppgávu at veita avdráttarfrí lán til bjálving og orkusparandi tiltøk hjá fólka- og fyriritarpensjónistum, sum búgva í egnum bústaði

Arbeitt verður við at fyrireika lóggávu á økinum. Fyrsta stig verður at umskipa Húsálansgrunnin og Íbúðagrundin til eitt partafelag. Arbeiðið fer í gongd í heyst og fer væntandi at taka um eitt ár. Samstundis verður farið undir næsta stigið við at gera eina lóg um lutaíbúðafeløg. Henda lóggáva skal bæði vera karmur um vanlig lutaíbúðafeløg (t.d. til eldraíbúðir, smábarnafamiljur, ung, stök o.o.) og serlig lutaíbúðafeløg, ið eru ætlað at standa fyri bústøðum til fólk við serligum tørvi. MVG-lóggávan og rentustuðulslóggávan

verða broyttar, soleiðis at lutaíbúðafeløg fáa somu rættindi og skyldur sum tey, ið byggja privat sethús. Gjörd verður nýggj, føroysk leigulóg fyri privatar bústaðir, ið skal tryggja rættindini hjá leigarum og útleigarum. Skattalóggávan verður broytt, soleiðis at skattingin av leiguinntøku, ið stavar frá útleigu til privatar bústaðir, verður sett á sama stig sum vanligur partafelagsskattur – hetta til tess at økja um útboðið av leiguíbúðum.

INNLENDISMÁL

Náttúru- og umhvørvismál

Samgongan hevur sett sær fyri at styrkja náttúru- og umhvørvisfyrisingina. Ætlanin er at savna spjaddu krefturnar á náttúru- og umhvørvisøkinum í ein nýggjan náttúru- og umhvørvisstovn, Náttúrustovuna, frá ársbyrjan í 2006. Ein savnað fyrising stendur seg sterkari, tá ið um ræður at fyrisita og samskipa náttúru- og umhvørvismál í mun til borgaran, vinnuna, tað almenna og útheimin. Fyri at nýggi stovnurin skal fáa greiðar karmar at arbeiða undir, ætlar landsstýrið at orða ein náttúru- og umhvørvispolitikk. Gongst eftir ætlan, verður ein arbeiðsbólkur við almennum og privatum umboðum settur í heyst at gera tilmæli um framtíðar náttúru- og umhvørvispolitikk.

Ásannandi, at heimurin bert er ein og hin sami, er tørvurin á samstarvi millum heimsins lond á umhvørvisøkinum vordin alt eyðsýndari seinastu árin. Talið á altjóða- og millumtjóðasáttmálum um dálkandi evnir, vernd av havi, lendi, plantum og djórum er støðugt vaksandi, og vit eru eftirbátur á økinum. Fyri at vinna á hesum trupulleika, og fyri at fáa sum mest burtur úr avmarkaðu orkunum á umhvørvisøkinum, hevur landsstýrið avgjørt at fara undir eina greining av øllum økinum. Tá ið hon er gjörd, verður ein miðvís raðfesting gjörd av teimum altjóða og millumtjóða samstarvsmótum, ið hava týðning fyri Føroyar, og har vit eiga at luttaka.

Agenda 21 skrivstovan hevur nú virkað í gott eitt ár. Hóast tað var eitt sindur trupult at fáa hetta nýggja tiltak av bakkastokki, er at fegnast um, at áhugin hevur verið stórir millum kommunurnar, og landsstýrið væntar, at úrslit av arbeiðinum skjótt fara at merkjast.

Virðini, sum eru tengd at havøki okkara, eru grundarlag undir føroyska vælferðarsamfelagnum, sum vit kenna tað í dag og í nærmastu framtíð. Tí er umráðandi, at vit leggja størri dent á at verja og varðveita havumhvørvið. Løgtingið hevur júst samtykt nýggja havumhvørvisverndarlóg, og í næstum verða kunngerðir settar í gildi, sum fara at áleggja skipum og bátum at avhenda burturkast, oljuleivdir og spillivatn til móttøkustøðir á landi. Skulu skip og bátar ótarnað kunna lúka reglurnar, er umráðandi, at kommunurnar geva teimum góðar umstøður at sleppa av við burturkast sítt, tá ið tey kom inn.

Kommunumál

Í samgonguskjalinum settu vit okkum fyri, at kommunala sjálvstýrið og ábyrgdin skulu styrkjast við greiðari skilnaði millum lands- og kommunuuppgávur. Hetta arbeiði er byrjað, og er mál okkara, at vit í 2015 skulu hava eitt greitt uppgávu- og ábyrgdarbýti millum land og kommunur. Grundarlagið undir hesum máli er, at kommunala sjálvræðið skal styrkjast. Hetta fremja vit við at seta okkum fyri:

- at fíggjarliga ábyrgdin skal fylgja avgerðarrættinum
- at uppgávnar verða lagdar so nær borgarunum, sum til ber

- at kommunurnar sjálvstøðugt skulu verða førar fyri at umsita tær uppgávur, sum verða lagdar til teirra at umsita

Fyri at skipa hesa tilgongd, er neyðugt at fáa burðardyggar, kommunalar eindir, sum eru nóg stórar til at kunna at átaka sær uppgávur at umsita sjálvstøðugt. Neyðugt er at seta í verk eina kommunala fíggjarskipan, ið tryggjar, at kommunali geirin er gjøgnumskygdur. Henda fíggjarskipan skal samstundis vera grundarlag undir einari kommunalari javningarskipan. Ætlan landsstýrisins er, at fyrsta stigið móti hesum máli verður at gera eina ítökiligá raðfestingaravtalu við kommunufeløgini.

Útoyggjamál

Nógv orðaskifti hevur seinastu árin verið um, hvussu vit tryggja okkum, at útoyggjarnar ikki verða avtoftaðar. Landsstýrið arbeiðir við miðvísimum tiltøkum, ið kunnu gera tað lættari at búleikast á útoyggjunum, eitt nú við oljuflutningi. Landsstýrið játtar somuleiðis stuðul til útoyggjamenning og hevur betrað um tyrlusambandið. Hinvegin er greitt, at hetta í sær sjálvum loysir ikki tann grundleggjandi trupulleika, at skal útoyggjum verða lív lagað, so mugu vit fáa fólk at trívast har, serliga fólk í góðum árum.

Í hesum sambandi verður neyðugt at gera av, hvør ið skal hava rættin til at gagnnýta náttúrutilfeingið á útoyggjunum. Landsstýrið fer nú undir at viðgera hendan spurning, og ætlanin er at leggja fyri lögtingið ítökiligt uppskot til orðaskifti í hesi tingsetu.

Útlendingamál

Heimurin er broyttur og broyrtist alsamt. Ferðamøguleikarnir eru góðir, og fólk flytir støðugt ímillum øll heimsins lond. Sjálvir eru vit føroyingar allastaðni, og útlendingar koma higar, nakrir eitt stutt skifti, aðrir fyri at seta búgv. Mikið orðaskifti hevur verið um útlendingamál seinastu tíðina, ja, ein kann kanska freistast til at siga í so nógv, tí vit mugu staðfesta, at enn hava vit ikki nakran veruligan útlendingapolitiskan trupulleika í Føroyum. Tvørturímóti kunnu vit staðfesta, at teir útlendingar, ið eru í Føroyum, klára seg sum heild væl og eru ein vælvirkandi partur av føroyska samfelagnum.

Landsstýrið hevur sett sær fyri at greiða trupulleikarnar við arbeiðs- og upphaldsloyvum og hevur tí sett ein ból at greina útlendingaøkið. Í bólkinum eru umboð fyri allar flokkar á tingi, og væntandi verður hann liðugur við arbeiði sítt í septembermánaði. Tá ið útgreiningararbeiðið er liðugt, verður farið undir at evna til ein føroyskan útlendingapolitikk, sum so breið politisk semja er um, sum gjørligt.

Samferðslumál

Á samferðsluøkinum standa vit framman fyri stórum broytingum í komandi ári, tí tá verður Noroyðatunnilin tikin í nýtslu, og Leirvíksleiðin verður niðurløgd. Farmaleiðir verða einskildar, og nýggi Smyril kemur til landið um góðar tveir mánaðir. Í heyst verður somuleiðis arbeitt víðari við málinum at javna prísir á sjóvegis farmaflutningi runt um í landinum.

Landsfólkayvirlitið

Alneyðugt er at dagføra lögtingslógina frá 1982 um fólkayvirlit, tí hon er vordin ótíðarhóskandi. Endamálið við fólkayvirlitinum er at skráseta ávísar upplýsingar um

borgarar, sum eru ella hava verið í landinum. Við galdandi lóggávu er ikki gjørligt at tryggja, at upplýsingarnar altíð eru dagfórdar og rættar. Ætlanin er tí at dagføra lóggávuna á hesum øki.

Nú á ólavsøku leggur landsstýrið fram uppskot um at seta endurskoðaða sáttmálan millum Norðurlond um fólkaskráseting í gildi í Føroyum. Hetta merkir, at neyðugt er longu í heyst at fáa endurskoðað og dagført telduskipanina, sum Landsfólkayvirlitið nýtir. Samstundis verður gjørligt tøkniliga at tryggja, at kommunurnar eisini fáa atgongd til skipanina. Hetta verður stórt framstig.

Tinglýsingin

Tinglýsingin er undir føroyskum málsræði, men verður framvegis fyrisitin av ríkismyndugleikunum. Arbeitt verður nú við at taka tinglýsingina heimaftur. Í hesum sambandi er í umbúna at leggja tinglýsingina undir nýggju Náttúrustovuna saman við m.ø. Matrikkulstovuni, Landsfólkayvirlitinum, Skipaskrásetingini og umhvørvismálum. Miðað verður ímóti, at tinglýsingin skal vera heimafturtikin, tá ið nýggi stovnurin fer at virka 1. januar í 2006.

Persónsupplýsingarmál

Teldur og talgildar skráir fáa ein støðugt størri leiklut í viðgerðini av persónsupplýsingum, bæði hjá tí almenna og tí privata. Teldutøknin er hent, men hevur eisini vansar við sær, um skeivar upplýsingar verða skrásettar, koma í skeivar hendur ella verða nýttar til skeiv endamál.

Persónsupplýsingarlógin setur krøv um, hvør og hvussu persónsupplýsingar kunnu brúkast. Trygdin í hesi skipan hevur stóran týðning, t.d. hvør skal hava atgond til persónsupplýsingar. Persónsupplýsingarlógin áleggur teimum, ið hava ábyrgd av persónsupplýsingum, at fara væl um trygdina.

Stórar avbjóðingar standa fyri framman á hesum øki. Nevnast kann allur heilsusektorurin, sum nú skal talgildast. Eitt øki við nógvum og viðkvæmum persónsupplýsingum. Eisini aðrir stovnar ganga burtur frá manuellum skipanum til teldutøkar heildarskipanir. Hetta setir stór trygdarkrøv til teirra, sum viðgera upplýsingar, ikki minni krøv til Dátueftirlitið sum eftirlitsmyndugleika.

Dátueftirlitið, sum hevur virkað síðan 2002, er eftirlits- og kærustovnur á økinum, og hevur harumframt ta týðandi uppgávu at vera ráðgevandi og vegleiðandi myndugleiki. Arbeidsbyrðan hjá stovninum økist støðugt, nú alsamt fleiri skipanir verða talgildar. Neyðugt verður tí at hyggja at, hvussu Dátueftirlitið framyvir kann fylgja við og røkja uppgávu sína.

Fjølmiðlaábyrgdarlógin

Leingi hevur verið sóknast eftir einari nútíðar lóg um fjølmiðlaábyrgd. Lógaruppskot um fjølmiðlaábyrgd er nú gjørt og verður lagt fyri løgtingið, so skjótt sum málsøkið er yvirtikið sambært yvirtøkulógini.

Navnalógin

Umsitingin, ið varðar av navnamálum, hevur ongar leiðreglur at halda seg til, tá ið tað snýr seg um at uppkalla fólk, ið er í ætt hvørt við annað. Ætlanin er tí at leggja fyri løgtingið uppskot til broyting í navnalógini, soleiðis at hugtakið ”ætt” verður ásett beinleiðis í lógini.

PARTUR III

Løglisti

Stjórnar- og uttanríkismál

- **Uppskot til lóg um at seta úr gildi lögtingslóg um forboð móti handli við Irak**
Endamálið við hesi lóg er at seta úr gildi tey handilsforboð, sum nú eru í gildi móttvegis Irak.
- **Uppskot til samtyktar um at seta í gildi sáttmála millum Føroya Landsstýri og stjórn Danmarkar øðrumegin, og stjórn Íslands hinumegin**
Endamálið við sáttmálanum er at fremja tey fyra frælsini millum Føroya og Íslands fyri at skapa eitt slag av felagsmarknaði.
- **Uppskot til lögtingslóg um at broyta lögtingslóg um menningarhjálp**
Endamálið við hesi lóg er at áseta reglur um at veita menningarhjálp.

Fíggjarmál

- **Uppskot til lögtingslóg um at broyta lögtingslóg um at áseta skatt**
Ætlanin er at gera fleiri broytingar til ásetingarlógina, m.a. í sambandi við uppgávubýtið millum land og kommunur, (barnaverndarøkið).
- **Uppskot til lögtingslóg um at broyta lögtingslóg um at áseta skatt**
Endamálið við hesi broytingarlóg er at broyta ásetingarlógina soleiðis, at skattaskipanin verður broytt og fremur vøkstur í arbeiði og búskapi.
- **Uppskot til lögtingslóg um at broyta lögtingslóg um at skatta kapitalvinning, (Kapitalvinningsskattalógin)**
Ætlanin er at endurskoða lógina.
- **Uppskot til lögtingslóg um at broyta lögtingslóg um meirvirðisgjald og lögtingslóg um framleiðslu og innflutning**
Endurnýtsluhandlar skulu ikki rinda meirvirðisgjald.
Meirvirðisgjald skal ikki leggjast á stuðul til vælgerandi verkætlanir.
Hildið verður fram við at gera avgjaldslógirnar einfaldari og meira tíðarhóskandi.
- **Uppskot til lögtingslóg um at broyta lögtingslóg um landsskatt og kommunuskatt, (Skattalógin)**
Ætlanin er at dagføra lógina.
- **Tvískattasáttmálar**
Føroyar og Danmark gera nýggja protokoll til tann norðurlenska tvískattasáttmálan.
Harumframt verða tvískattasáttmálar gjørdir við Bretland, Týskland, Niðurlond, Italia og Frakland.
- **Hjálpisáttmálar**
OECD (Innkrevjingaravtala).

FRÁGREIÐING LØGMANS Á ÓLAVSØKU 2005

- **Uppskot til samtyktar um at heimila Fíggjargrunninum frá 1992 at selja partabrøv í pf. Føroya Banka**
Ætlanin er, at søla kann fara fram í 2006
- **Uppskot til ríkislógartilmæli um at broyta “Lov om finansiel virksomhed” til tess at kunna veita trúnaðarupplýsingar til landsstýrismannin í figgjarmálum**
Lógin verður broytt soleiðis, at gjørligt verður hjá Fíggjareftirlitinum at veita trúnaðarupplýsingar til “den færøske landsstyremand for finansanliggende som led i ansvaret for den økonomiske stabilitet på Færøerne og til brug for krisehåndtering af finansielle virksomheder på Færøerne”.
- **Uppskot til ríkislógartilmæli um at broyta “Lov om finansiel virksomhed” til tess at loyva figgjarstovnum at nýta persónstalið**
Ein broyting í lógini, sum gevur figgjarstovnum loyvi at nýta persónstalið, soleiðis at teir betur kunna lúka krøvini í kapitlinum í lógini og tilhoyrandi kunngerð um “god skik”.
- **Uppskot til løgtingslóg um at seta í gildi “lóg um Realkredit” í Føroyum**
Ætlanin er at gera eina lóg at galda innan realkredittvirksemi í Føroyum.
- **Uppskot til løgtingslóg um at broyta løgtingslóg um tænaðumannalønir o.t. og at flokka tænaðumannastørv**
Ætlanin er at gera broytingar í tænaðumannaeftirlønarlógini. Talan er m.a. um at geva landsstýrismanninum heimildir, tá ið talan er um eftirlønarásetingar hjá tænaðumonnum, sum fara í hægri lønt starv, og hjá tænaðumonnum, ið fyribils hava røkt hægri flokkað tænaðumannastarv.
- **Uppskot til lóg um skrásetingargjald á motorakførum o.t.**
Ætlanin er at endurskoða lógina um skrásetingargjald á motorakførum og at broyta skrásetingargjaldið til eitt umhvørvisgjald.
- **Uppskot til at broyta løgtingslóg um Landsbanka Føroya.**
Lógin skal broytast í samband við samanlegging av Landsbanka Føroya og Hagstovu Føroya.
- **Uppskot til at broyta løgtingslóg um landskassans innlån og lán í Landsbankanum.**
Lógin skal broytast í samband við samanlegging av Landsbanka Føroya og Hagstovu Føroya.
- **Uppskot til at broyta løgtingslóg um Hagstovu Føroya.**
Lógin skal broytast í samband við samanlegging av Landsbanka Føroya og Hagstovu Føroya.
- **Uppskot til at broyta løgtingslóg um Búskaparáð**
Lógin skal dagførast.

Fiskivinnumál

- **Uppskot til løgtingslóg um at broyta løgtingslóg um vinnuligan fiskiskap, (fiskidagar)**
- **Uppskot til løgtingslóg um at broyta løgtingslóg um skráseting av skipum**
Avleiðing av broyttari FAS-skipan.

- **Uppskot til løgtingslóg um at broyta løgtingslóg um Føroyska Altjóða Skipaskrá**
Avleiðing av broyttari FAS-skipan.
- **Uppskot til løgtingslóg um at broyta løgtingslóg um manning av skipum**
Avleiðing av broyttari FAS-skipan.

Vinumál

- **Aðalorðaskifti um nýggjan vinnupolitikk**
Endamálið við aðalorðaskiftinum er at skapa politiska undirtøku fyri nýggja vinnupolitikkinum, ið hevur sum mál at betra um livistøðið hjá einstaka borgaranum.
- **Uppskot til løgtingslóg um heimild at einskilja P/f Atlantic Airways**
Lógaruppskotið hevur sum endamál at útvega landsstýrismanninum heimild til at selja partar av felagnum ella alt felagið.
- **Uppskot til løgtingslóg um heimild at einskilja P/f Føroya Lívstrygging**
Lógaruppskotið hevur sum endamál at útvega landsstýrismanninum heimild til at selja helvtina av felagnum. Hin helvtin verður latin felagi, sum tryggingartakararnir eiga.
- **Uppskot til løgtingslóg um kapping**
Lógaruppskotið hevur sum endamál at skapa karmar fyri einari virknari kapping og einum virknum eftirliti.
- **Uppskot til løgtingslóg um at broyta løgtingslóg um barsilsskipan**
Lógaruppskotið hevur sum endamál at áseta nýtt umsitingarligt og figgiarligt býti millum landið øðrumegin og partarnir á arbeiðsmarknaðinum hinumegin. Endamálið er eisini at gera skipanina smidligari og greiðari, og at hon skal vera í samsvari við aðra lóggávu á arbeiðsmarknaðinum og við millumtjóðasáttmálar.
- **Uppskot til løgtingslóg um at broyta løgtingslóg um arbeiðsloystrygging og arbeiðsávísing**
Lógaruppskotið hevur sum endamál at áseta, hvussu arbeiðsloystryggingin skal skipast í mun til landsfyrisingina og í mun til játtanar- og eftirlitsmyndugleikar.
- **Uppskot til løgtingslóg um heimild at einskilja P/f Føroya Tele**
Lógaruppskotið hevur sum endamál at útvega landsstýrismanninum heimild til at selja partar av felagnum ella alt felagið.
- **Uppskot til ríkislógartilmælir um ársroknskap, partafeløg, smápartafeløg og vinnurekandi grunnar**
Ríkislógartilmælini hava til endamáls at dagføra og tillaga galdandi lógir til altjóða reglur.
- **Uppskot til løgtingslóg um broyting í løgtingslóg um trygging**
Lógaruppskotið hevur sum endamál at frælsigera tryggingarmarknaðin í Føroyum.
- **Uppskot til løgtingslóg um havnir**
Lógaruppskotið hevur sum endamál at nútímansgera karmarnar fyri havnavirksemi.

Mentamál

- **Uppskot til verklagslóg um skúlabygging í Marknagili**
Lógaruppskotið snýr seg um bygging av skúla við Marknagilsvegin, sum í fyrsta umfari skal loysa hølistørvin hjá Tekniska Skúla í Tórshavn og Føroya Handilsskúla
- **Uppskot til verklagslóg um at útbyggja Tekniska Skúla í Klaksvík**
Lógaruppskotið snýr seg um at útbyggja Tekniska Skúla í Klaksvík.
- **Uppskot til lögtingslóg um at broyta lögtingslóg um bygdasøvn við mentanarsøguligum týðningi**
Endamálið er at endurskoða grundarlagið fyri stuðulsveitingum og at eggja til samstarv millum bygdasøvn o.t.
- **Uppskot til lögtingslóg um at broyta lögtingslóg um kringvarp o.t.**
Endamálið er at skipa eitt stýri fyri Kringvarp Føroya og at gera aðrar tillagingar, ið standast av samanleggingini.
- **Uppskot til lögtingslóg um at broyta lögtingslóg nr. 85 frá 15. mai 2001 um granskning**
Endamálið er at samskipa granskningina á einum strategiskum stigi, so lættari verður hjá øllum viðkomandi pørtum at raðfesta ávís granskingarøki
- **Uppskot til lögtingslóg um bygnaðarbroytingar á savnsøkinum**
Endamálið er at útvega neyðuga heimild at fremja bygnaðarbroytingar, herundir samanleggingar av ávís sum søvnum og stovnum. Eisini er endamálið at flyta setanarmyndugleikan til samanlagda stovnin..
- **Uppskot til lögtingslóg um at umleggja Bókamiðsøluna**
Endamálið við lógini er at fáa formliga grundarlagið undir Bókamiðsøluni regulerað við lögtingslóg. Í lötuni virkar Bókamiðsølan sum ein sjálvstøðugur stovnur undir landsstýrismanninum sambært viðtøkum frá 9. oktober 1978.
- **Uppskot til lögtingslóg um at broyta lögtingslóg um yrkisútbúgvingar**
Talan er um smærri dagfóringar av lógini, so hon verður meira tíðarhóskandi. Harumframt verður lógin broytt, so at heimild verður at leingja um lærutíðina hjá lærlingi, sum ikki stendur skúlaskeið.
- **Uppskot til lögtingslóg um at broyta lögtingslóg nr. 44 frá 23. mai 1999 um almanna- og heilsuútbúgvingar**
Endamálið er at dagføra almanna- og heilsuútbúgvingarnar, m.a. við atliti at almennum miðnámslærugreinum.
- **Uppskot til lögtingslóg um at broyta lögtingslóg nr. 69 frá 28. mai 1980 um læraraútbúgving**
Endamálið er at flyta øll starvssetanarmál til stovnin.
- **Uppskot til lögtingslóg um at broyta lögtingslóg nr. 79 frá 8. mai 2001 um bókasøvn**
Endamálið er at endurskoða bókasavnslógina við atliti at ásetingunum um meginbókasøvn o.t.
- **Uppskot til lögtingslóg um upphavsrátt**
Endamálið er at fáa føroyska upphavsráttarlóg

Almanna- og heilsumál

- **Uppskot til lögtingslóg um at broyta lögtingslóg “lov om offentlig forsorg”, § 17, (brekað børn)**
Endamálið við hesi broytingarlóg er m.a. at fáa í lag eina skipan av økinum kring stuðulsfólk til heimabúgvandi børn við serligum tørvi.
- **Uppskot til lögtingslóg um at broyta lögtingslóg um dagstovnar og dagrøkt, § 5 børn við serligum tørvi**
Endamálið við hesi broytingarlóg er at styrkja rættindini hjá børnum við serligum tørvi, tá ið ræður um atgongd til kommunalu ansingarskipanina. Børn, ið hava serligan tørv, eiga at hava sama rætt til kommunalu ansingarskipanirnar og at fáa tilboð um somu námsfrøðiligu menning og ansing sum øll onnur børn.
- **Uppskot til lögtingslóg um at broyta lögtingslóg um dagstovnar og dagrøkt**
Broytingin í dagstovnalógini hevur til endamáls at geva landsstýrismanninum heimild at áseta gjaldsreglur á dagstovnaøkinum og at fáa heimild til at áseta neyvari reglur um gjald fyri dagstovnar og dagrøkt, herundir reglur um fíggarligt frípláss. Heimildin til kunngerðina er í barnaforsorgarlógini, men barnaforsorgarlógin fer úr gildi 1. januar í 2006.
- **Uppskot til lögtingslóg um at tryggja móti avleiðingunum av arbeidsskaða, (Arbeidsskaðatryggingarlógin)**
Endamálið við hesi lóg er at tryggja arbeidstakarar, ið eru fyri skaða, sum avmarkar arbeidssfæleikan. Lógaruppskotið hevur áður verið fyri á tingi, men datt burtur, av tí at Trivnaðarnevndin ikki varð liðug at viðgera tað í tí tingsetuni. Trivnaðarnevndin gjørdi tá av at senda uppskotið til hoyringar. Almanna- og heilsuáráðið hevur viðgjørt uppskotið enn einaferð, og er nú til reiðar at leggja tað fyri lögtingið.
- **Uppskot til lögtingslóg um at broyta lögtingslóg um dagpening vegna sjúku o.t.**
Konsekvensbroyting orsakað av nýggjari lóg um arbeidsskaðatrygging.
- **Uppskot til verklagslóg um KT fyri Almennastovuna**
Almennastovan arbeiðir við at fáa eina KT heildarskipan, sum á tryggu grundarlagi kann avgreiða allar sosialar veitingar, ið Almennastovan hevur ábyrgdina av. Skipanin skal eisini kunna veita almennu umsitingini og politiska myndugleikanum neyðuga dátagrundarlagið í sambandi við hagtøl og leiðslukunning. Sett er í verk eitt forprojekt við tørvsmeting og kravfesting, sum skal nýtast til at gera uppskot um verklagslóg at leggja fyri lögtingið í heyst.
- **Uppskot til verklagslóg um at byggja út á Landssjúkrahúsinum**
Í næstum verður heildarætlan um útbygging av Landssjúkrahúsinum tey komandi 10 árin handað landsstýrismanninum. Við grundarlagi í henni verður støða tikin til at leggja verklagslóg fyri tingið í seinnu helvt av hesi tingsetu.
- **Uppskot til verklagslóg um røntgenútgerð fyri heilsuverkið**
Ætlanin er at talgilda røntgenútgerðina á Landssjúkrahúsinum tey næstu árin. Av tí at hetta er kostnaðarmikið og tekur fleiri ár at seta í verk, vil landsstýrismaðurin fáa undirtøku fyri hesum í eini verklagslóg, sum væntandi verður lögð fyri tingið í seinnu helvt av hesi setuni.
- **Uppskot til lögtingslóg um sjúkrakassa**
Endamálið við hesi lóg er at gera sjúkrakassaskipanina meiri tíðarhóskandi, so skipanin verður betri og kann veita ta bestu sjúkratryggingina. Sjúkrakassarnir verða eftir ætlan samanlagdir í ein meginsjúkrakassa við tí endamáli at veita borgarunum eina betri tænastu.

FRÁGREIÐING LØGMANS Á ÓLAVSØKU 2005

- **Uppskot til lögtingslóg um at broyta lögtingslóg um útreiðslur hjá sjúkrakassanum til heilivág og afturbering landskassans**
Endamálið er at broyta skipanina, so at tey, sum eru ringast fyri fíggjarliga og hava størstan tørv á heilivági, skulu rinda minst, samstundis sum útreiðslurnar til heilivág minka.
- **Uppskot til lögtingslóg um sálarsjúkuøkið**
Endamálið við lógaruppskotinum er at tryggja sálarsjúkum grundleggjandi rættindi í sambandi við viðgerð og frælsistöku. Galdandi lóg er frá 1938, seinast broytt í 1972. Lógaruppskotið krevur, at rammulógin, sum niðanfyrir nevnt, verður víðkað.
- **Uppskot til lögtingslóg um at broyta lögtingslóg “lov nr. 316 af 17. maj 1995 om sundhedsvæsenet på Færøerne” (rammulógin)**
Fyri at nýggj psykiatrilóg kann setast í gildi, er neyðugt at víðka heimildirnar í rammulóginu við psykiatriøkinum. Í lötuni verður samráðst við danskar myndugleikar um hetta.
- **Uppskot til lögtingslóg um at broyta lögtingslóg um studningslán til ellis- og røktarheim**
Lógin skal endurskoðast á fleiri økjum. Fyri at kunna veita tilsøgn um studning til bygging av ellis- og røktarheimum og sambýlum aftan á 2005, er eisini neyðugt at broyta heimildina í lógini.
- **Uppskot til lögtingslóg um at broyta lögtingslóg um almannapensjónir**
Tað hevur víst seg at vera trupult at umsita reglurnar um eftir- og umrokning av pensjónum, (§ 21-23). Tískil er ætlanin at leggja fram uppskot til lógarbroyting, ið m.a. viðger eftirrokning fyri allar pensjónir eins, soleiðis at eftirrokningin svarar til ætlanina við lógini.
- **Uppskot til samtyktar um javnari kynjabýti í politisku luttøkuni**
Endamálið við uppskotinum til samtyktar er at fáa eitt javnari kynjabýti, har politiskar avgerðir verða tiknar, t.e. at virka fyri, at kvinnur fáa ein øktan leiklut á økinum. Skotið verður upp at seta eina nevnd, sum skal standa fyri hesum. Nevndin skal arbeiða til ársskiftið 2007/2008, tá ið hon skal handa landsstýrismanninum í javnstøðumálum eina frágreiðing um virksemd sítt, og tilmæli um, hvussu framhaldandi eigur at verða arbeitt fyri at fremja javnstøðu, har politiskar avgerðir verða tiknar.
- **Uppskot til samtyktar um fólkaheilsu**
Endamálið við uppskotinum til samtyktar er at fara undir arbeiðið at betra um fólkaheilsuna hjá føroyingum. Uppskotið til fólkaheilsuætlan er í tveimum pørtum, og snýr tað seg um ítøkilig heilsufremjandi átøk og at fáa hagtøl til vegar.

Innlendismál

- **Uppskot til lóg um fjølmiðlaábyrgd**
Uppskotið fevnir um allar fjølmiðlar, eisini útvarps- og sjónvarpsmiðlar og aðrar elektroniskar miðlar. Lógin kemur í staðin fyri “lov om pressens brug” frá 1938.
- **Uppskot til lögtingslóg um at broyta lögtingslóg um fólkanøvn**
Broytingin í lógini um fólkanøvn hevur til endamáls at áseta, hvussu hugtakið ”ætt” skal skiljast.
- **Uppskot til lögtingslóg um at broyta lögtingslóg um tinglýsing**
Í sambandi við heimafturtøkuna av tinglýsingini verður neyðugt at gera nakrar broytingar í lógini, m.a. viðvíkjandi móguleikanum at kæra avgerðir, ið tinglýsingarmyndugleikin hevur tikið.

FRÁGREIÐING LØGMANS Á ÓLAVSØKU 2005

- **Uppskot til lögtingslóg um fólkayvirlit**

Fyri at tryggja, at upplýsingarnar í skipanini eru dagfórdar og rættar, er neyðugt at fáa heimild at taka fleiri fyrisitingarligar avgerðir sambært lógini, eitt nú hvar fólk eiga at verða skrásett. Lógin kemur í staðin fyri lögtingslógina um fólkayvirlit frá 1982.